

Sammanträde	Socialnämnden
Plats och tid	Sammanträdesrum Bäve kl. 8:30 onsdagen den 20 maj 2026
Ordförande	Ann-Charlott Gustafsson
Sekreterare	Anna-Lena Lundin

Föredragningslista

Föredragande

- 1. Upprop och val av justerare**
Upprop förrättas, justerare väljs och dag för justering bestäms. I tur att justera: Camilla Johansson (C) alternativt Marie-Louise Andréasson (M)

Beräknad dag för digital justering: måndag 25 maj 2026.
- 2. Information om resultatet av årets externa kvalitetsgranskning gällande läkemedelshantering**

Annica Hemberg, medicinskt ansvarig sjuksköterska
- 3. Sekretess**
- 4. Sekretess**
- 5. Sekretess**
- 6. Sekretess**
- 7. Information från Läkarstrategen**

Martin Holmudden, läkarstrateg
- 8. Information om Intraprenad**

Jessica Eriksson, avd.chef och Åsa Backman, enhetschef
- 9. Information om differentieringsuppdraget med särskilt fokus på Äldreomsorgen (tilläggsuppdrag i SN styrkort, beslutat 250618) SN/2026:179**

Edina Cehic, avd.chef Victoria Call, strateg Helena Yngström, verksamhetsutvecklare
- 10. Samrådshandlingar för yttrande gällande detaljplan för Sandersdalsskolan 1, Betesvallen 1 m.fl gällande skola och gruppbostad SN/2026:171**

Hampus Karlsson, bitr. förvaltningschef
- 11. Samrådshandlingar för yttrande gällande detaljplan för Svensland 2:6 m.fl. tillskapande av verksamheter i Hogstorp SN/2026:172**

Hampus Karlsson, bitr. förvaltningschef

Föredragningslista

Föredragande

12.	Delårsuppföljning tertial 1 2026 socialnämnden (sena handlingar)
SN/2026:174	Malin Normann,
förvaltningschef m.fl.
13.	Remiss från Finansdepartementet om Konkurrensverkets rapport 2025:8 Nya grindvaktstjänster i LOV
SN/2026:85	Linda Lundgren, strateg
14.	Komplettering och revidering av styrdokument avseende färdtjänst och riksfärdtjänst
SN/2026:52	Hampus Karlsson, bitr.
förvaltningschef
15.	Ersättning för kommunal primärvård i annan kommun än hemkommunen 2026
SN/2026:146	Hampus Karlsson, bitr.
förvaltningschef
16.	Motion från Maria Johansson (L) och Carl-Gustav Gustafsson (L) om äldreombudsman
SN/2025:289	Hampus Karlsson, bitr.
förvaltningschef
17.	Revidering av socialnämndens delegationsordning gällande kamerabevakning
SN/2026:182	Hampus Karlsson, bitr.
förvaltningschef
18.	Information från förvaltningen
SN/2026:17	
19.	Rapport från nämnden	
20.	Socialnämndens ärendebalanslista 2026
SN/2026:2	
21.	Anmälningsärenden 2026
SN/2026:3	
22.	Sammanställning av synpunkter för år 2026
SN/2026:6	
23.	Anmälan av beslut fattade enligt socialnämndens delegationsordning 2026
SN/2026:4
Sekretesspunkter 3-6, 24-75	

Handläggare

Lokalstrateg Johan Ehnberg

Telefon

Johan.ehnberg@uddevalla.se

Samrådshandlingar för yttrande gällande detaljplan för Sandersdalsskolan 1, Betesvallen 1 m.fl gällande skola och gruppbostad

Sammanfattning

Ett förslag till detaljplan för Sandersdalsskolan 1 och Betesvallen 1 m.fl. var utställd för samråd under tiden 2026-04-23 till 2026-05-28.

Planförslaget upprättades av Samhällsbyggnadsförvaltningen 2023-04-22.

Syftet med samrådet är att informera om planförslaget och ge berörda personer och myndigheter möjlighet att yttra sig innan kommunen arbetar vidare med förslaget.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en långsiktig utveckling av skolverksamheten och gruppbostaderna, samt att förbättra trafikmiljön omkring skolområdet.

Detaljplanen handläggs med ett standardförfarande i enlighet med plan- och bygglagen kap 5 §§ 6-7 (2010:900). Föreslagen exploatering överensstämmer med gällande översiktsplan för Uddevalla kommun och den fördjupade översiktsplanen för Uddevalla tätort.

Kommunfullmäktige har beslutat om positivt planbesked 2023-11-29 §329.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2026-04-16, § 92 att planhandlingarna ska bli föremål för samråd.

Synpunkter ska vara samhällsbyggnadsnämndens tillhanda senast 2026-05-28.

Socialnämnden lämnar följande synpunkter:

- att i planförslaget utforma trafiksäkra och lämpligt utformade gång-och cykelvägar samt busshållplatser, utifrån äldre och funktionshindrades situation, då det är viktigt med närhet till kollektivtrafik som är tillgänglig för alla kommuninvånare.

Beslutsunderlag

Socialtjänstens tjänsteskrivelse 2026-05-06

Underrättelse om samråd av detaljplan för Sandersdalsskolan 1 och Betesvallen 1 m.fl.

Lokaliseringskarta, detaljplan för Sandersdalsskolan 1 och Betesvallen 1 m.fl.

Plankarta, detaljplan för Sandersdalsskolan 1 och Betesvallen 1 m.fl.

Planbeskrivning, detaljplan för Sandersdalsskolan 1 och Betesvallen 1 m.fl.

Illustrationskarta, detaljplan för Sandersdalsskolan 1 och Betesvallen 1 m.fl.

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

att avge socialtjänstens tjänsteskrivelse som svar på samrådsremissen.

Malin Normann
Socialchef

Johan Ehnberg
Lokalstrateg

Beslutet och underlaget ska skickas till
Samhällsbyggnadsnämnden

UNDERRÄTTELSE

OM SAMRÅD AV DETALJPLAN
2026-04-22

1 (2)
Dnr: 2023.338
ARB:688

Detaljplan Sandersdalsskolan 1 och Betesvallen 1 m.fl.

UNDERRÄTTELSE OM SAMRÅD AV DETALJPLAN

Ett förslag till detaljplan för Sandersdalsskolan 1 och Betesvallen 1 m.fl. är utställd för samråd under tiden 2026-04-23 till 2026-05-28.

Syftet med samrådet är att informera om planförslaget och ge berörda personer och myndigheter möjlighet att yttra sig innan kommunen arbetar vidare med planförslaget.

INFO OM DETALJPLANEN

Planområdet ligger beläget nordväst om Uddevalla centrum och angränsar till naturområdet Sanders dalar samt bostadsområdena Skogslyckan och Fasseröd.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en långsiktig utveckling av skolverksamheten och gruppboenden, samt att förbättra trafikmiljön omkring skolområdet.

Detaljplanen handläggs med ett standardförfarande i enlighet med plan- och bygglagen kap 5 §§ 6–7 (2010:900). Föreslagen exploatering överensstämmer med gällande översiktsplan för Uddevalla kommun och den fördjupade översiktsplanen för Uddevalla tätort.

Utredningar som hör till planförslaget:

- Arkeologisk utredning, Länsstyrelsen Västra Götaland 2025-04-29
- Bergteknisk utredning, Bergab 2024-10-30
- Dagvatten- och skyfallsutredning, COWI 2025-06-13
- Förprojektering, Afry 2026-01-23
- Förstudie, ombyggnation av Sandersdalsskolan, MEXL 2023-05-03
- Geoteknisk undersökning, Bohusgeo AB 2026-02-06
- MUR geoteknik, Bohusgeo 2026-02-06
- Naturvärdesinventering, Tyréns 2024-09-23
- Trafikbullerutredning, Sweco 2025-02-14
- Trafikutredning, Norconsult 2024-11-05

UNDERÄTTELSE

OM SAMRÅD AV DETALJPLAN
2026-04-22

2 (2)

Dnr: 2023.338

ARB:688

POLITISKA BESLUT

- Kommunstyrelsen beslutade om positivt planbesked 2023-11-29 §329.
- Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2026-04-16 § 92 att planhandlingarna ska bli föremål för samråd.

UTSTÄLLNING

Till planförslaget hör plankarta, planbeskrivning, illustrationsplan och utredningar. Planhandlingarna finns tillgängliga på följande platser:

- **Kontaktcenter Rådhuset.**
Kungsgatan 29 Uddevalla. Öppettider: måndag till fredag kl. 08:00 -16:30.
- **Utställningsplats Uddevalla Stadshus**
Varvsvägen 1. Öppettider: måndag till torsdag kl. 07:30 -16:30, fredag kl. 07:30 - 14:00.
- **Kommunens hemsida:** www.uddevalla.se/bygga-bo-och-miljo/samhallsplanering/detaljplaner-omradesbestammelser/pagaende-detaljplaner

Scanna QR-koden för att komma till vår plansida

SYNPUNKTER

Eventuella synpunkter på förslaget kan lämnas via e-tjänsten på kommunens hemsida (se länk eller QR-kod ovan).

Du kan också skicka ditt yttrande till:

Uddevalla kommun, Samhällsbyggnad, 451 81 Uddevalla eller till vår e-postadress samhallsbyggnad@uddevalla.se

Senast 2026-05-28 ska synpunkterna ha inkommit.

Samhällsbyggnadsnämnden tar del av eventuella synpunkter och sammanställer svaren i en samrådsredogörelse som publiceras på hemsidan. Den som inte senast under granskningstiden har lämnat någon skriftlig synpunkt på förslaget kan förlora rätten att överklaga beslutet om att anta detaljplanen.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Handläggare

Lokalstrateg Johan Ehnberg

Telefon

johan.ehnberg@uddevalla.se

Samrådshandlingar för yttrande gällande detaljplan för Svensland 2:6 m.fl. tillskapande av verksamheter i Hogstorp

Sammanfattning

Ett förslag till detaljplan för Svensland 2:6 m.fl. var utställd för samråd under tiden 2026-04-24 till 2026-05-29.

Planförslaget upprättades av Samhällsbyggnadsförvaltningen 2023-03-20.

Syftet med samrådet är att samla in information, önskemål och synpunkter som berör planförslaget och överväga dessa i ett tidigt skede av detaljplanarbetet.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för ett verksamhetsområde med en bredd av verksamheter, industri, lager och logistik, kompletterad med servicefunktioner i form av vägmät och laddinfrastruktur, riktade till trafikanter.

Detaljplanen följer plan- och bygglagen kap 5 §§ 6-7 (2010:900) och tillämpar utökat förfarande. Föreslagen exploatering avviker delvis från gällande översiktsplan för Uddevalla kommun, översiktsplan 2022. Detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Kommunfullmäktige har beslutat om positivt planbesked 2023-11-29 §327.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2026-04-16, § 92 att planhandlingarna ska bli föremål för samråd.

Synpunkter ska vara samhällsbyggnadsnämndens tillhanda senast 2026-05-29.

Socialnämnden lämnar följande synpunkter:

- att i planförslaget utforma trafiksäkra och lämpligt utformade gång-och cykelvägar samt busshållplatser, utifrån äldre och funktionshindrades situation, då det är viktigt med närhet till kollektivtrafik som är tillgänglig för alla kommuninvånare.

Beslutsunderlag

Socialtjänstens tjänsteskrivelse 2026-05-06

Kungörelse om samråd av detaljplan för Svensland 2:6 m.fl.

Plankarta, detaljplan för Svensland 2:6 m.fl.

Planbeskrivning, detaljplan för Svensland 2:6 m.fl.

Illustrationsplan, alt maxutfall, detaljplan för Svensland 2:6 m.fl.

Illustrationsplan, alt troligt utfall, detaljplan för Svensland 2:6 m.fl.

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

att avge socialtjänstens tjänsteskrivelse som svar på samrådsremissen.

Malin Normann
Socialchef

Johan Ehnberg
Lokalstrateg

Beslutet och underlaget ska skickas till
Samhällsbyggnadsnämnden

KUNGÖRELSE

OM SAMRÅD AV DETALJPLAN Dnr:2023.3396
2026-04-23 ARB:687

1 (4)

Detaljplan för Svensland 2:6 m.fl., för tillskapande av verksamheter i Hogstorp

UNDERÄTTELSE OM SAMRÅD AV DETALJPLAN

Ett förslag till detaljplan för Svensland 2:6 m.fl. är utställt för samråd under tiden 2026-04-24 till 2026-05-29.

Planen är upprättad av Samhällsbyggnadsförvaltningen 2026-03-20.

VAD HÄNDER MED ERA SYNPUNKTER?

Samrådet syftar till att samla in information, önskemål och synpunkter som berör planförslaget och överväga dessa i ett tidigt skede av detaljplanearbetet.

Vi samlar in och svarar på dem i ett dokument som kallas samrådsredogörelse som kommer att publiceras med anonymiserade kommentarer enligt GDPR-kraven. När handlingen är färdig och nämnden har beslutat att godkänna den kommer den att publiceras. Era kommentarer kommer att fungera som underlag till det fortsatta planarbetet och utgör underlag för det fortsatta arbetet med planhandlingarna.

INFORMATION OM DETALJPLANEN

Planområdet är beläget i Hogstorp, i anslutning till väg E6, cirka 10 km nordväst om Uddevalla centrum.

Detaljplanens syfte är att möjliggöra för ett verksamhetsområde med en bredd av verksamheter, industri, lager och logistik, kompletterad med servicefunktioner i form av vägmat och laddinfrastruktur, riktade till trafikanter. Planen ska vara flexibel och skapa förutsättningar för framtida expansion och utveckling över tid, samtidigt som hänsyn tas till landskapsbild och omgivande miljö.

Detaljplanen följer Plan- och bygglagen kap. 5 §§ 6–7 (2010:900) och tillämpar utökat förfarande. Föreslagen exploatering avviker delvis från gällande översiktsplan för Uddevalla kommun, översiktsplan 2022. Detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

KUNGÖRELSE

OM SAMRÅD AV DETALJPLAN Dnr 2023.3396
2024-04-23

2 (4)

ARB:687

Till planförslaget hör utredningar om:

- Arkeologisk utredning steg 1 inom fastigheten Svensland 2:6, Sweco 2025-02-11
- Arkeologisk utredning steg 2 - Hogstorp bytomt samt boplat – Arkeologerna rapport 2025:56
- Artskyddsutredning med fokus på fåglar, WSP 2025.11.25
- Bullerutredning för genomförandeskedet, Soundcon 2025.11.24
- Bullerutredning för kommande verksamheter och trafik, Soundcon 2025.10.03
- Dagvatten- och skyfallsutredning, Afry 2026.02.23
- Fågelinventering, WSP 2025.06.18
- Förslag på terrasseringsnivåer och nyttjande av mark inom detaljplaneområde, Nordiska Mät & Projektering, 2026.03.19
- Geoteknisk utredning, WSP: MUR 2024.10.31, PM Bergteknik 2024.10.31, Detaljplan PM 2024.12.18, Projekterings PM 2024.12.18
- Lokaliseringsutredning med avseende på jordbruksmark, White 2026.02.24
- Miljökonsekvensbeskrivning, Rådhuset Arkitekter 2026.03.20
- Naturvärdesinventering, WSP 2024.08.29
- Riskutredning med avseende på farligt gods, Bengt Dahlgren 2025.09.30
- Trafikutredning, Sweco 2025.10.23
- VA-utredning, Sweco 2025.12.08

POLITISKA BESLUT

- Kommunfullmäktige har beslutat om positivt planbesked 2023-11-29 § 327
- Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2024-12-12 § 336 att påbörja detaljplaneprocessen
- Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2026-04-16, § 91 att planhandlingarna ska bli föremål för samråd.

UTSTÄLLNING

Planförslaget är utställt för samråd under tiden 2026-04-24 till 2026-05-29.

KUNGÖRELSE

OM SAMRÅD AV DETALJPLAN Dnr 2023.3396
2024-04-23

3 (4)

ARB:687

Till planförslaget hör plankarta, planbeskrivning, illustrationsplan och utredningar. Planhandlingarna finns tillgängliga på följande platser:

- Kontaktcenter, Rådhuset, Kungsgatan 29, Uddevalla,
Öppettider: måndag - fredag kl. 08:00 -16:30.
- Utställningsplats på Uddevalla Stadshus, Varvsvägen 1.
Öppettider: måndag - torsdag kl. 07:30 -16:30, fredag kl. 07:30 -14:00.
- Kommunens hemsida: <https://www.uddevalla.se/bygga-bo-och-miljo/samhallsplanering/detaljplaner-omradesbestammelser/pagaende-detaljplaner/skredsvik/hogstorps-verksamhetsomrade-vastra.html>

Scanna QR-
koden för att
komma till
vår plansida

SYNPUNKTER

Eventuella synpunkter på förslaget kan lämnas via e-tjänsten på kommunens hemsida (se länk eller QR-kod ovan).

Du kan också skicka ditt yttrande till:

Uddevalla kommun, Samhällsbyggnad, 451 81 Uddevalla eller till vår e-postadress samhallsbyggnad@uddevalla.se

Senast 2026-05-29 ska synpunkterna ha inkommit.

Samhällsbyggnadsnämnden tar del av era eventuella synpunkter. Svar kommer att återfinnas i en samrådsredogörelse, som åtföljer planen vid ett beslut om antagande av planförslaget. Den som inte senast under granskningstiden har lämnat någon skriftlig synpunkt på förslaget kan förlora rätten att överklaga beslut att anta planen.

INFORMATIONSTRÄFF

Välkommen på drop-in-besök tisdag 19 maj mellan klockan 17:30-19:30 i Uddevalla Stadshus. Kommunen och exploatören kommer att finnas på plats för att informera om detaljplanearbetet och svara på frågor.

Samrådsmötet hålls i form av öppet hus (drop-in), vilket innebär att du är välkommen att komma förbi när som helst under den angivna tiden för att ställa frågor eller få mer information.

KUNGÖRELSE

4 (4)

OM SAMRÅD AV DETALJPLAN Dnr 2023.3396
2024-04-23 ARB:687

Tid: 19 maj, kl.17:30-19:30.

Plats: Uddevalla Stadshus, mötesrum Bäve (hus 2, plan 0).

Varvsvägen 1, 451 81 Uddevalla.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Uddevalla kommun

Handläggare

Nämndsekreterare Anna-Lena Lundin

Telefon +46720837740

anna-lena.lundin@uddevalla.se

Remiss från Finansdepartementet om Konkurrensverkets rapport 2025:8 Nya grindvaktsfunktioner i LOV

Sammanfattning

Genom regeringsbeslut vid regeringssammanträde 2025-06-26 fick Konkurrensverket i uppdrag att lämna förslag som bidrar till att motverka kriminella eller på annat sätt oseriösa leverantörer i upphandlande myndigheters valfrihetssystem.

Finansdepartementet har med anledning av detta uppdrag skickat rapporten Nya grindvaktsfunktioner i LOV – förslag som bidrar till att motverka kriminella och oseriösa leverantörer i valfrihetssystem, på remiss.

Remissvar ska ha inkommit till Finansdepartementet senast 22 maj, efter begärd förlängd svarstid.

Beslutsunderlag

Socialtjänstens tjänsteskrivelse 2026-04-24

Socialtjänstens yttrande 2026

Följebrev till remiss gällande Nya grindvaktsfunktioner i LOV 2026-02-17

Rapport – Nya grindvaktsfunktioner i LOV

Bilagor – Nya grindvaktsfunktioner i LOV

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

att översända socialtjänstens remissvar till Finansdepartementet, samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Malin Normann
Förvaltningschef

Linda Lundgren
Strateg

Beslutet och underlaget ska skickas till
Finansdepartementet

Yttrande
2026-04-24

1(1)

Dnr: SN/2026:85

Handläggare
Strateg Linda Lundgren
Telefon +46522697030
linda.lundgren@uddevalla.se

Remissvar gällande Nya grindvaktssystemer i LOV (Fi2025/02401)

Sammanfattning av synpunkterna

Uddevalla kommun tillstyrker samtliga av Konkurrensverkets förslag. Förslag utgör viktiga åtgärder för att motverka kriminella och oseriösa leverantörer samt stärka förtroendet för valfrihetssystemen.

Synpunkter

Uddevalla kommun är positiva till:

- införandet av ansökningsfönster som alternativ till löpande annonsering,
- utökade och förtydligade uteslutningsgrunder samt vidgad personkrets,
- införandet av skyldighet att avsluta kontrakt under vissa förutsättningar,
- tydligare regler om förfrågningsunderlag och kontraktsvillkor,
- införandet av bestämmelser om systematisk kontroll och uppföljning,
- åtgärder för förbättrad informationsdelning och ökad datatillgång.

Uddevalla kommun anser att förslagen sammantaget stärker upphandlande myndigheters möjligheter att förebygga, upptäcka och hantera oseriösa aktörer.

Förslagen bedöms bidra till ökad rättssäkerhet, transparens och effektiv användning av offentliga medel. Vi har inga invändningar mot förslagen.

Malin Norman
Förvaltningschef
Socialförvaltningen

Linda Lundgren
Strateg
Socialförvaltningen

Finansdepartementet

Avdelningen för offentlig förvaltning, Enheten för
offentlig upphandling
Ann Fryksdahl

Remiss av rapporten Nya grindvaktsfunktioner i LOV

Remissinstanser

1. Almega
2. Aneby kommun
3. Arbetsförmedlingen
4. Arboga kommun
5. Arvika kommun
6. Bolagsverket
7. Brottsförebyggande rådet
8. Coompanion
9. Danderyds kommun
10. Ekobrottsmyndigheten
11. Famna
12. Forum – idéburna organisationer med social inriktning
13. Funktionsrätt Sverige
14. Fysioterapeuterna
15. Företagarna
16. Förvaltningsrätten i Karlstad
17. Förvaltningsrätten i Malmö
18. Förvaltningsrätten i Stockholm
19. Förvaltningsrätten i Luleå
20. Göteborgs kommun

21. Helsingborgs kommun
22. Huddinge kommun
23. Hässleholms kommun
24. Ideell kulturallians
25. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
26. Inspektionen för vård och omsorg
27. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
28. Karlshamns kommun
29. Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje
30. Landsorganisationen i Sverige
31. Luleå kommun
32. Malå kommun
33. Nacka kommun
34. Norsjö kommun
35. Nykvarn kommun
36. Nyköpings kommun
37. Pensionärernas riksorganisation
38. Polisen
39. Region Norrbotten
40. Region Stockholm
41. Region Skåne
42. Riksrevisionen
43. Sala kommun
44. Skatteverket
45. Skövde kommun
46. SmåKOM
47. Socialstyrelsen
48. Sollentuna kommun
49. Solna kommun
50. Stockholms kommun

51. Svenska kyrkan
52. Svenskt näringsliv
53. Sveriges advokatsamfund
54. Sveriges akademikers centralorganisation
55. Sveriges kommuner och regioner
56. Sveriges läkarförbund
57. Sveriges offentliga inköpare
58. Sveriges ridsidrottsförbund
59. Södertälje kommun
60. Tjänstemännens centralorganisation
61. Upphandlingsmyndigheten
62. Uppsala kommun
63. Vellinge kommun
64. Vårdföretagarna
65. Västra Götalandsregionen
66. Uddevalla kommun
67. Umeå kommun
68. Unizon
69. Uppsala kommun
70. Ydre kommun
71. Åklagarmyndigheten
72. Örebro kommun
73. Östersunds kommun
74. Överkalix kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet **senast den 17 maj 2026**. Svaren bör lämnas per e-post till fi.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till ann.fryksdahl@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Fi2025/02401 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian. Om remissen är begränsad till en viss del av promemorian, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss (SB PM 2021:1). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Andreas Hamrén
Departementsråd

Nya grindvaktsfunktioner i LOV

– förslag som bidrar till att motverka kriminella eller oseriösa leverantörer i valfrihetssystem

RAPPORT 2025:8

Konkurrensverket, december 2025
Kontaktperson: Karin Morild
Foto: Scandinav

Innehåll

Begrepp och förkortningar	6
Sammanfattning	9
1 Författningsförslag	22
1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet	22
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning	23
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi	24
1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem	25
1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen	39
2 Uppdraget och genomförandet	40
2.1 Regeringsuppdraget	40
2.2 Avgränsningar och begrepp	41
2.3 Uppdragets genomförande	44
3 Bakgrund	46
3.1 Vad är valfrihetssystem och varför finns de?	46
3.2 Förflyttning från skydd av leverantörer till att även stötta de upphandlande myndigheterna	47
3.3 Värdet av de tjänster som tillhandahålls av externa utförare inom ramen för valfrihetssystemen	50
3.4 Stora variationer både vad gäller antalet valfrihetssystem i kommuner och regioner samt vilka verksamheter som organiseras i valfrihetssystem	52
3.5 Leverantörerna i valfrihetssystemen	55
3.6 Fördelar med valfrihetssystem enligt LOV jämfört med upphandling enligt LOU	61
3.7 Närliggande utredningar och myndighetsuppdrag	62
4 Gällande rätt	81
4.1 EU-rätten	81
4.2 Lagen om valfrihetssystem	89

4.3	Lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen	96
4.4	Andra relevanta regleringar	97
5	Problembeskrivning	100
5.1	Välfärdsbrottslighet	100
5.2	Utmaningar med att stänga ute kriminella och oseriösa aktörer från valfrihetssystemen	101
6	Bedömningar och förslag	120
6.1	Kravet på löpande annonsering kan avskaffas	120
6.2	Varken valfrihetssystem eller kontrakt bör tidsbegränsas i författning.....	134
6.3	Ytterligare uteslutningsgrunder ska införas och fler ska kontrolleras	136
6.4	Det ska införas ytterligare bestämmelser om förfrågningsunderlagets innehåll.....	155
6.5	Upphandlande myndigheters kontroll och uppföljning bör stärkas	169
6.6	Andra förslag och bedömningar	178
6.7	Förslagen på ändringar i LOV medför behov av följdändringar	190
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	192
7.1	Ikraftträdandebestämmelser.....	192
7.2	Övergångsbestämmelser	193
8	Konsekvensutredning	196
8.1	Deluppdrag 1 – Kravet på löpande annonsering ska avskaffas genom att införa ett alternativt förfarande med ansökningsfönster...	196
8.2	Deluppdrag 2 – Ingen tidsbegränsning av valfrihetssystemen eller kontrakt i författning.....	209
8.3	Deluppdrag 3 – Ytterligare bestämmelser om uteslutning ska införas	209
8.4	Deluppdrag 4 – Ytterligare krav på förfrågningsunderlagets innehåll ska införas	218
8.5	Deluppdrag 5 – Förslag för att stärka kontroll och uppföljning	222
8.6	Deluppdrag 6 – Övriga förslag.....	229
8.7	Gemensamma konsekvenser	232

9	Författningskommentar	239
9.1	Förslaget till lag om ändringar i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet	239
9.2	Förslaget till lag om ändringar i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning	240
9.3	Förslaget till lag om ändringar i lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi.....	241
9.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem.....	242
9.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen.....	267
	Referenser	268

Begrepp och förkortningar

Begrepp och förkortning	Förklaring
ABL	Aktiebolagslagen (2005:551).
Avtal	Begreppet används i regeringsuppdraget som synonymt med begreppet <i>kontrakt</i> i LOV. I denna rapport används huvudsakligen begreppet <i>kontrakt</i> men någon skillnad i betydelse är inte avsedd vid användningen av de två begreppen. I sammanhanget av kontroll och uppföljning används begreppet <i>avtalsuppföljning</i> .
A-LOV	Lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen.
Brå	Brottsförebyggande rådet.
CPV	<i>Common Procurement Vocabulary</i> (CPV) är ett klassificeringssystem framtaget av kommissionen (Kommissionens förordning [EG] nr 2013/2008) som standardiserar de referenser som används av upphandlande myndigheter för att beskriva föremålet för en upphandling. I LOV används CPV-koder för att definiera tillämpningsområdet för lagen.
Digg	Myndigheten för digital förvaltning.
Direktivstyrda upphandlingar	Med begreppet avses upphandlingar som omfattas av något av EU:s upphandlingsdirektiv.
DIS	Dynamiskt inköpssystem, ett elektroniskt förkvalificeringssystem som är öppet för nya leverantörer under hela giltighetstiden och antalet leverantörer kan inte begränsas. Reglerna om dynamiska inköpssystem finns i 8 kap. LOU och gäller vid upphandling över tröskelvärdet som inte avser upphandling av sociala tjänster och andra särskilda tjänster.
EU:s upphandlingsdirektiv	Ett samlingsbegrepp för EU:s fyra direktiv om upphandling, dvs. LOU-direktivet ¹ , LUF-direktivet ² , LUFSD-direktivet ³ och LUK-direktivet ⁴ .
EUF-fördraget	Fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt.
Frittvalutredningen	S 2007:04 (dir. 2007:38, 2007:149 och 2007:180). Lämnade betänkandet <i>LOV att välja – Lag Om Valfrihetssystem</i> (SOU 2008:15).
Företag	Begreppet omfattar varje form av verksamhet av ekonomisk eller kommersiell natur, oavsett om den är inriktad på att ge vinst eller inte. Det spelar inte heller någon roll i vilken juridisk form den bedrivs. I rapportens konsekvensutredning används därmed begreppet företag som samlingsbegrepp för alla verksamheter som är verksamma eller potentiellt kan träda in på valfrihetssystemens marknader oavsett om verksamheten bedrivs i aktiebolag, handelsbolag, enskilda firmor, ekonomiska föreningar, stiftelser och ideella föreningar eller någon annan juridisk form.
GDPR	Dataskyddsförordningen. ⁵
HSL	Hälsa- och sjukvårdslagen (2017:30).

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och upphävande av direktiv 2004/18/EG.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 och samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (dataskyddsförordningen).

Begrepp och förkortning	Förklaring
HVB	Hem för vård och boende.
Icke-direktivstyrda upphandlingar	Med begreppet avses upphandlingar till ett värde under tröskelvärdena för EU:s upphandlingsdirektiv. Dessa regleras i 19 och 19 a kap. LOU, 19 och 19 a kap. LUF, 15 och 15 a kap. LUK samt 15 kap. LUFs.
IVO	Inspektionen för vård och omsorg.
IMY	Integritetsskyddsmyndigheten.
Kommunallagen	Kommunallagen (2017:725).
Kontrakt	Enligt 2 kap. 2 § LOV är det ett skriftligt avtal med de ekonomiska och andra villkor som slutits mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer avseende tillhandahållandet av de tjänster som valfrihetssystemet omfattar. I regeringsuppdraget har begreppet <i>avtal</i> använts och i denna rapport används huvudsakligen begreppet <i>kontrakt</i> men någon skillnad i betydelse är inte avsedd vid användningen av de två begreppen. I sammanhanget av kontroll och uppföljning används begreppet <i>avtalsuppföljning</i> .
Leverantörskontrollutredningen	Fi 2022:8 (dir. 2022:50). Lämnade betänkandet <i>En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter</i> (SOU 2023:43).
LOF	Lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi.
LOH	Lagen (2021:579) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter.
LOL	Lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning.
LUF	Lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna.
LUFs	Lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.
LOU	Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.
LOU-direktivet	Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och upphävande av direktiv 2004/18/EG.
LOV	Lagen (2008:962) om valfrihetssystem.
LOV-propositionen	Prop. 2008/09:29 Lag om valfrihetssystem.
LUK	Lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner.
LUS	Lagen (2019:668) om upphandlingsstatistik.
LSS	Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.
OSL	Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
Penningtvättsdirektivet	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1640 av den 31 maj 2024 om de mekanismer som medlemsstaterna ska inrätta för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om ändring och upphävande av direktiv (EU) 2015/849.
Peppol	<i>Pan-European Public Procurement On-Line</i> (Peppol) är ett ramverk för interoperabilitet för elektroniska inköp som består av flera delar, bland annat en teknisk infrastruktur och gemensamma meddelandestandarder. Organisationen som utvecklar nätverket heter OpenPeppol och består av medlemmar från både offentlig och privat sektor. ⁶
Produktivitetskommissionen	Fi 2023:03 (dir. 2023:58). Lämnade de två betänkandena <i>Goda möjligheter till ökat välbefinnande</i> (SOU 2024:29) och <i>Fler möjligheter till ökat välbefinnande</i> (SOU 2025:96).
RF	Regeringsformen (1974:152).

⁶ Peppol, "About - OpenPeppol", *Open Peppol*. (besökt 2025-12-15), SFTI, "Peppol | SFTI | SKR", *SFTI*. (besökt 2025-12-15).

Begrepp och förkortning	Förklaring
SFTI	<i>Single Face to Industry</i> , ett samarbete med att främja förutsättningar för en digital och standardiserad inköpsprocess i offentlig sektor. Huvudmän är SKR, Digg, Upphandlingsmyndigheten och Kammarkollegiet.
SKR	Sveriges kommuner och regioner.
SoL	Socialtjänstlagen (2001:435).
Upphandlingslagarna	Ett samlingsbegrepp för de fyra upphandlingslagarna LOU, LUF, LUFs och LUK.
Valfrihetslagarna	Ett samlingsbegrepp som avser de två lagarna om valfrihetssystem – LOV och A-LOV.
Vårdansvarskommittén	S 2023:04 (dir. 2023:73). Lämnade betänkandet <i>Ansaret för hälso- och sjukvården</i> (SOU 2025:62).
Välfärdsutredningen	Fi 2015:01 (dir. 2015:22, 2015:100 och 2015:108). Lämnade de två betänkandena <i>Ordning och reda i välfärden</i> (SOU 2016:78) och <i>Kvalitet i välfärden – bättre upphandling och uppföljning</i> (SOU 2017:38).
Ägarprövningsutredningen	Fi 2012:11 (dir. 2012:131, 2014:3, 2014:141 och 2015:1). Lämnade slutbetänkandet <i>Krav på privata aktörer i välfärden</i> (SOU 2015:7).
ÄLOU	Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling.

Sammanfattning

Den 26 juni 2025 fick Konkurrensverket i uppdrag av regeringen att lämna förslag som bidrar till att motverka kriminella eller på annat sätt oseriösa leverantörer i upphandlande myndigheters valfrihetssystem. Detta innebär att uppdraget inte omfattar en bred översyn av hela lagen (2008:962) om valfrihetssystem, LOV.

Under senare år har ett flertal olika rapporter och utredningar pekat på att välfärdsbrottslighet är ett växande problem och att välfärdssektorn är en betydande inkomstkälla för den organiserade brottsligheten med en direkt koppling till den kriminella ekonomin. Under 2024 fanns det totalt 451 valfrihetssystem hos 174 upphandlande myndigheter. Det saknas offentligt tillgänglig statistik om värdena som omsätts i dessa system. Konkurrensverkets uppgiftsinsamling visar att närmare 55,2 miljarder kronor betalades ut under 2024 inom 259 av 451 valfrihetssystem, vilket visar på vikten av reformer i LOV för att underlätta för upphandlande myndigheter att motverka dessa aktörer.

Konkurrensverkets förslag syftar till att göra det enklare för upphandlande myndigheter att kontrollera leverantörer både vid inträdet och under kontraktstiden. Förslagen består bland annat i nya uteslutningsgrunder, en vidgad personkrets och nya arbetssätt vid kontroll av sökande och leverantörer, förtydliganden av möjligheterna att ställa kvalificeringskrav och kontraktsvillkor i förfrågningsunderlaget, och vikten av kontroll och uppföljning. Därutöver lyfter Konkurrensverket också några övriga områden där det pågår uppdrag med potential att underlätta för upphandlande myndigheter med valfrihetssystem samt några områden för ytterligare utredning.

Bakgrunden

Syftena med införandet av LOV var flera. När LOV infördes hade ett antal kommuner och landsting infört olika förfaranden där leverantörer kvalificerade sig genom att uppfylla uppställda villkor och de enskilda fick sedan välja vem de ville anlita. De kunde då välja mellan de kvalificerade leverantörerna och eventuell verksamhet i egen regi. Ett syfte med LOV var därför att tydliggöra rättsläget och underlätta för kommuner och landsting som ville öka valfriheten inom sina verksamheter. Införandet av LOV skedde i en tid präglad av nybyggaranda och en vilja att låta olika initiativ blomstra. Därmed var ett syfte även att underlätta etablering av egenföretagande avseende vård- och omsorgstjänster.

I efterhand kan det noteras att "oseriösa företag" endast nämns på ett ställe i LOV-propositionen. Sedan LOV infördes har problem med kriminella och oseriösa aktörer uppmärksamats alltmer. Det svenska samhället har historiskt byggt på en stark tillit till varandra och till samhället. Vi litar på att offentlig sektor ska agera objektivt och hantera våra skattepengar korrekt, men också på att privata företag och samhället i stort följer regler och normer. När kriminella och oseriösa aktörer tränger sig in i vårt välfärdssystem skadas den tilliten och tilltron till det offentliga.

Mot denna bakgrund konstaterar Konkurrensverket att det är viktigt att en förfarandelagstiftning som LOV inte bara fokuserar på leverantörernas perspektiv, utan även omhändertar de upphandlande myndigheternas behov av stöd och möjligheter att kunna stänga ute denna typ av aktörer från offentligt finansierade system. Det finns en inbyggd svårighet att kontrollera den typ av tjänster som valfrihetssystem omfattar. Detta då det handlar om tjänster som utförs vid ett visst tillfälle till tredje man utan närvaro av någon annan. Tjänsternas utförande bygger därför på förtroende mellan utföraren och beställaren. Därmed blir det extra viktigt att kontrollera vilka som tillåts i systemet och följa upp de leverantörer som anslutits.

Under genomförandet av uppdraget har det framkommit att LOV ger stort handlingsutrymme för de upphandlande myndigheterna vid utformningen av valfrihetssystemet. Men lagens utformning medför också att det uppstår utmaningar, för de upphandlande myndigheter som inrättar valfrihetssystem, att stänga ute kriminella och oseriösa aktörer. Det finns en osäkerhet vid tillämpningen av LOV – vad den upphandlande myndigheten får och kan göra. Till exempel saknas grundläggande uppgifter om valfrihetssystemen och det finns utmaningar kopplade till förfrågningsunderlagen och tillämpningen av uteslutningsgrunderna. Begränsad tillgång till relevant information och otillräcklig uppföljning ökar risken för oupptäckta avvikelser. Utformningen av de kommersiella villkoren är viktiga förutsättningar samtidigt som skadeståndsriskerna sänker de upphandlande myndigheternas incitament att avsluta kontrakt.

Variationen är stor både vad gäller antalet valfrihetssystem i kommuner och regioner och vilka verksamheter som organiseras i valfrihetssystem. Många av valfrihetssystemen har funnits under en lång tid. Av 451 valfrihetssystem i Konkurrensverkets uppgiftsinsamling är över hälften inrättade 2014 eller tidigare. Inom ramen för uppgiftsinsamlingen framkommer också en bild av att det är stor variation i antal leverantörer i valfrihetssystemen. Framför allt regionerna och Arbetsförmedlingen har valfrihetssystem med många leverantörer. Samtidigt har nio av tio valfrihetssystem hos kommunerna och nästan två tredjedelar av regionernas valfrihetssystem färre än 20 leverantörer, en del av dem har ingen leverantör. Uppgiftsinsamlingen indikerar också att omsättningen av leverantörer är låg i de flesta valfrihetssystem även om det finns vissa valfrihetssystem med ett stort antal ansökningar per år.

Kravet på löpande annonsering ska avskaffas genom att införa ett alternativt förfarande med ansökningsfönster

Konkurrensverket konstaterar att det är möjligt att under vissa förutsättningar avskaffa kravet på löpande annonsering utan att valfrihetssystemen omfattas av upphandlingsdirektiven. Under genomförandet av uppdraget har det framkommit att den lämpligaste metoden är att införa ett alternativt förfarande för att ge upphandlande myndigheter möjlighet att välja vilket förfarande som är lämpligast i valfrihetssystemet. Det har också framkommit att ett förfarande med ansökningsfönster är ett bättre alternativ än ett förfarande med en ramavtalsmodell.

Konkurrensverket föreslår därför att kravet på löpande annonsering ska avskaffas genom att införa ett alternativt förfarande med ansökningsfönster. För det behövs ytterligare bestämmelser i LOV som reglerar ansökningsfönstrens utformning. Förslagen beskrivs närmare i avsnitt 6.1 men de mest centrala delarna i förslaget är att införa följande bestämmelser:

- Annonsering av inrättandet eller ändring av ett valfrihetssystem ska bland annat innehålla uppgifter om vilket förfarande som tillämpas och, om det är ansökningsfönster, hur ofta ordinarie ansökningsfönster kommer att öppnas.
- Ett ordinarie ansökningsfönster ska öppnas minst vart fjärde år. En upphandlande myndighet får välja att öppna ordinarie ansökningsfönster oftare.
- En upphandlande myndighet kan öppna extra ansökningsfönster, men det påverkar inte när nästa ordinarie ansökningsfönster kommer att öppnas.
- Väsentliga ändringar i förfrågningsunderlaget får inte göras när ett valfrihetssystem med ansökningsfönster är stängt för ansökningar.
- Ansökningsfönster ska annonseras minst 10 dagar innan det öppnar och hållas öppet under minst en månad. En upphandlande myndighet kan välja att hålla ansökningsfönstret öppet under en längre tid än en månad. Hur länge det är öppet ska framgå av annonsen.
- Efterannonsering av beslut i fråga om en ansökan ska ske senast 60 dagar efter att beslutet fattats. Vid förfarande med ansökningsfönster kan efterannonseringen ske samlat 60 dagar efter att ansökningsfönstret stängts.
- Annonser om valfrihetssystem ska även fortsättningsvis publiceras på den nationella webbplatsen.

Konkurrensverket har gjort bedömningen att det inte behövs några övergångsbestämmelser, se avsnitt 7.2. Däremot bedömer Konkurrensverket att Upphandlingsmyndigheten kommer att behöva tid för att göra om den nationella webbplatsen för annonsering av valfrihetssystem innan ansökningsfönster kan börja tillämpas. Därför föreslår Konkurrensverket att förslagen i denna del träder i kraft den 30 juni 2028, se avsnitt 7.1.

För såväl valfrihetssystem med få ansökningar som för valfrihetssystem med många ansökningar finns en rationalitet i att ge den upphandlande myndigheten möjlighet att välja mellan ett förfarande med löpande annonsering och ett förfarande med ansökningsfönster. Detta för att den upphandlande myndigheten ska kunna välja det förfarande som bäst passar det aktuella valfrihetssystemet. Därmed medför ändringarna varken några ökade kostnader för de upphandlande myndigheterna eller några konsekvenser för den kommunala självstyrelsen.

Skillnaden mellan ett förfarande med ansökningsfönster och ett förfarande med löpande annonsering är när en ansökan kan lämnas in. Förfarandet i sig påverkar inte förutsättningarna i övrigt för att delta eller godkännas till ett valfrihetssystem. Därmed medför ett införande av ett förfarande med ansökningsfönster varken några direkta kostnadsökningar eller kostnadsminskningar för de leverantörer som avser att delta i ett valfrihetssystem. Skillnaden för leverantörerna är framför allt att de måste anpassa sina beslut om att träda in på en ny marknad eller att utvidga sin verksamhet till de tidpunkter då valfrihetssystemet i fråga öppnas för ansökningar. Detta utgör dock ingen skillnad jämfört med upphandlingar enligt LOU. Av annonseringen om inrättande av valfrihetssystemet ska det framgå vilket förfarande som tillämpas och när ordinarie ansökningsfönster kommer att öppnas. Detta skapar en förutsebarhet för leverantörerna och ger dem goda möjligheter att planera och förbereda ansökan inför att ansökningsfönstret öppnar.

Upphandlingsmyndigheten har skattat kostnaderna för att möjliggöra de nya formerna av annonsering som följer av förslagen till 2,4 miljoner kronor i kostnader plus 400 arbetstimmar internt på myndigheten.

Varken valfrihetssystem eller kontrakt bör tidsbegränsas i författning

Konkurrensverkets bedömning är att det inte bör införas någon författningsreglerad tidsbegränsning av vare sig valfrihetssystemen eller kontrakten som sluts inom ramen för ett valfrihetssystem. Motiveringen i sin helhet finns i avsnitt 6.2.

I dag finns ingen reglering i LOV av vare sig valfrihetssystemens löptid eller löptiden för kontrakt. Det finns dock inget som hindrar upphandlande myndigheter att själva införa sådana tidsgränser. Med förfarandena löpande annonsering och ansökningsfönster som föreslås i avsnitt 6.1 säkerställs möjligheterna till inträde på den marknad som ett valfrihetssystem utgör genom att nya aktörer löpande eller regelbundet kan ansöka, godkännas och teckna kontrakt.

Icke tidsbegränsade kontrakt innebär att en leverantör kan leverera inom ramen för ett valfrihetssystem under mycket lång tid, i teorin i flera decennier, utan att behöva prövas mot exempelvis uteslutningsgrunderna på nytt. Konkurrensverket bedömer att det är lämpligt att upphandlande myndigheter tidsbegränsar sina valfrihetssystem och kontrakt. Men en generell och tvingande tidsgräns skulle i praktiken inskränka den upphandlande myndighetens möjligheter att beakta exempelvis tjänsternas karaktär, den aktuella marknadens struktur och förutsättningar, samt myndighetens interna arbete med kontroll och uppföljning. Därför föreslår Konkurrensverket inte någon författningsreglerad tidsbegränsning av vare sig valfrihetssystemen eller kontrakten. Däremot ska den upphandlande myndigheten ange kontraktens löptid i förfrågningsunderlaget, se avsnitt 6.4.3.

Om kravet avseende löpande annonsering ersätts av en ramavtalsmodell⁷ bedömer Konkurrensverket däremot att kontrakten måste tidsbegränsas i författning. En

⁷ Jfr EU-domstolens dom av den 1 mars 2018, *Tirkkonen* C-9/17, EU:C:2018:142.

lämplig utgångspunkt skulle i så fall kunna vara fyra år med möjlighet till längre kontrakt när särskilda skäl för detta föreligger.⁸

Det bör införas ytterligare bestämmelser om uteslutning i LOV

Uteslutningsgrunderna är ett centralt verktyg för upphandlande myndigheter att motverka oseriösa och kriminella aktörer inom valfrihetssystemen. De har i vissa avseenden en ännu mer betydelsefull roll inom LOV än inom LOU. Eftersom alla leverantörer som uppfyller kvalificeringskraven och inte är föremål för uteslutning ska godkännas till ett valfrihetssystem utgör uteslutningsgrunderna – tillsammans med kvalificeringskraven – de enda grindvaktsfunktionerna som den upphandlande myndigheten kan använda för att inte släppa in oseriösa eller kriminella leverantörer i valfrihetssystemet.

Vissa av uteslutningsgrunderna ska justeras och en ny uteslutningsgrund för allvarliga missförhållanden utanför tjänsten ska införas. För att ge upphandlande myndigheter bättre förutsättningar att utesluta oseriösa och kriminella aktörer och dess företrädare ska bestämmelserna om uteslutningsgrunderna justeras. Det ska vara obligatoriskt att utesluta en sökande som omfattas av uteslutningsgrunderna i 7 kap. 1 § och 2 § första stycket LOV enligt lydelsen i SOU 2023:43. De frivilliga uteslutningsgrunderna som föreslogs i SOU 2023:43 ska justeras och kompletteras så att en sökande får uteslutas om den upphandlande myndigheten kan visa att den sökande har

- gjort sig skyldig till något brott eller annat allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att den sökandes redbarhet kan ifrågasättas,
- gjort sig skyldig till brott eller annat missförhållande utanför yrkesutövningen som gör att den sökandes redbarhet allvarligt kan ifrågasättas, eller
- visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något väsentligt krav i tidigare kontrakt.

Personkretsen vid kontroll av uteslutningsgrunderna ska även omfatta nyckelpersoner och anknutna bolag. Under genomförandet av uppdraget har det framkommit att den personkrets som finns i LOU, och som Leverantörskontrollutredningen föreslog ska införas i LOV, är för snäv för att ge upphandlande myndigheter de verktyg de behöver för att motverka kriminella och oseriösa aktörer i valfrihetssystemen. Därför föreslår Konkurrensverket att personkretsen vidgas till att även omfatta 1) personer med avgörande ansvar för fullgörandet av kontraktet som har gjort sig skyldig till brottet eller ett sådant fel som avses i uteslutningsgrunden, och 2) andra juridiska personer med koppling till den sökande.

En möjlighet att begära in tidigare kontrakt från en sökande. För att ytterligare underlätta upphandlande myndigheters utredning av om en sökande ska uteslutas

⁸ Jfr 7 kap. 2 § LOU.

föreslår Konkurrensverket tre nya bestämmelser som gäller utredningen av en sökande till valfrihetssystemet. 1) Den upphandlande myndigheten får begära in uppgifter från den sökande om dennes tidigare kontrakt enligt LOV eller någon av upphandlingslagarna. När det gäller avslutade kontrakt begränsas det till kontrakt som avslutats de senaste tre åren. 2) Om den upphandlande myndigheten överväger att utesluta en leverantör ska myndigheten särskilt beakta tjänstens karaktär i förhållande till de omständigheter som myndigheten avser att lägga till grund för beslutet. 3) Den upphandlande myndigheten får låta bli att följa en skyldighet att utesluta en leverantör, om det är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset.

En skyldighet att under vissa förutsättningar avsluta avtal. Avslutningsvis i detta deluppdrag föreslår Konkurrensverket att det ska införas en skyldighet för upphandlande myndigheter att under vissa omständigheter avsluta kontrakt med leverantörer som godkänts till valfrihetssystemet, oberoende av om en sådan möjlighet framgår av kontraktet. Därför ska skyldigheten att avsluta kontrakt åtföljas av rättsmedel så att en leverantör vars kontrakt har avslutats kan ansöka om rättelse. En domstol ska också kunna besluta om inhibition under tiden för prövningen i domstolen.

Skyldigheten att avsluta kontrakt ska gälla om

1. det framkommer att leverantören borde ha uteslutits enligt 7 kap. vid handläggningen av ansökan till valfrihetssystemet,
2. leverantörens förhållanden förändras under kontraktets löptid så att den, om den varit sökande till valfrihetssystemet, skulle varit föremål för uteslutning enligt 7 kap., eller
3. leverantören saknar relevanta tillstånd för bedrivande av tjänsten.

Bestämmelserna om avslutande av kontrakt samlas i ett nytt kapitel 12 Avslutande av kontrakt. Bestämmelserna om rättsmedel förs in i det befintliga kapitlet 10 Rättsmedel m.m. som samtidigt byter namn till kapitel 13 Rättsmedel och tillsyn. Konkurrensverket föreslår att förslagen inom ramen för det här deluppdraget ska träda i kraft den 1 januari 2027 och gör bedömningen att det inte behövs några övergångsbestämmelser. Konsekvensutredningen finns i avsnitt 8.3.

Bestämmelserna om förfrågningsunderlagets innehåll, kontraktsvillkor och åberopad kapacitet ska struktureras om och utökas

För att det ska bli tydligare för upphandlande myndigheter vilka verktyg som finns för att motverka kriminella och oseriösa aktörer, bör bestämmelserna om förfrågningsunderlagets innehåll struktureras om och utökas. LOV bör därför tillföras bestämmelser om förfrågningsunderlagets innehåll, tillgången till förfrågningsunderlagen, kontraktsvillkor som får och bör ställas, möjligheter att begära att en åberopad kapacitet byts ut, samt krav avseende underleverantörer.

Förfrågningsunderlagets innehåll bör konsolideras och förtydligas så att såväl upphandlande myndigheter som leverantörer och andra på ett enkelt sätt får en överblick över dessa bestämmelser. Därför föreslår Konkurrensverket att bestämmelsen om förfrågningsunderlagets innehåll i LOV ska innehålla följande icke uttömmande lista över vilka uppgifter som ska finnas i förfrågningsunderlaget:

1) de tillstånd som krävs för den aktuella tjänsten, 2) de uteslutningsgrunder som enligt 7 kap. 2 § andra stycket samt 3–4 §§ ska tillämpas i valfrietssystemet, 3) vilka krav avseende teknisk och yrkesmässig kapacitet som en sökande ska uppfylla för att få delta i valfrietssystemet, 4) grunderna för den ekonomiska ersättningen till en leverantör, 5) vilka övriga kommersiella och andra särskilda villkor som ska gälla vid fullgörande av kontraktet, 6) villkor för kontroll och uppföljning, 7) löptiden för kontraktet, 8) på vilket sätt ansökan ska ges in, 9) inom vilken tid den upphandlande myndigheten kommer att fatta beslut om godkännande, samt 10) övrigt som är relevant.

Fullständig tillgång till förfrågningsunderlaget är en förutsättning för att villkoren ska vara tydliga för alla aktörer som överväger att ansöka till valfrietssystemet. Konkurrensverket föreslår därför att en upphandlande myndighet ska ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till förfrågningsunderlaget på sin webbplats från den dag då annonsen om valfrietssystemet publiceras. Detta har även andra fördelar – det ger granskande journalister, forskare och medborgare tillgång till förfrågningsunderlagen, vilket är viktigt ur exempelvis perspektivet av antikorrupsionsarbete.

Bestämmelserna om kontraktsvillkor bör enligt Konkurrensverket konsolideras, utökas och förtydligas. Konkurrensverket bedömer att bestämmelserna i LOV om kontraktsvillkor bör utökas och därför samlas i ett nytt kapitel 10 Fullgörande av kontrakt. Konkurrensverket föreslår att det i LOV tas in en icke uttömmande lista över villkor, som måste regleras i kontraktet. Bestämmelsen säger dock inte hur kontraktsvillkoren ska utformas, det behöver göras i förhållande till förutsättningarna i valfrietssystemet. Sådana villkor som enligt uppräkningsen ska regleras i kontraktsvillkoren är:

- förutsättningarna för att avsluta kontraktet om valfrietssystemet avslutas,
- förutsättningarna för att avsluta kontraktet om leverantörens förhållanden förändras under kontraktets löptid så att leverantören, om den varit sökande till valfrietssystemet, inte hade godkänts till valfrietssystemet av andra skäl än att leverantören omfattas av uteslutningsgrunderna,
- förutsättningarna för att avsluta kontraktet om leverantörens ägarförhållanden eller ledning ändras,
- kontroll och uppföljning, och
- sanktioner vid kontraktsbrott.

Den upphandlande myndigheten får även ställa andra kontraktsvillkor. Den befintliga bestämmelsen om att upphandlande myndigheter får ställa särskilda miljömässiga, sociala och andra villkor formuleras om så att även arbetsrättsliga villkor inkluderas i lydelsen.

Det ska tydliggöras att sökande kan vara skyldig att byta ut åberopad kapacitet.

Inom ramen för det här deluppdraget har Konkurrensverket också konstaterat att bestämmelsen om åberopad kapacitet bör tillföras en uttalad skyldighet att under vissa förutsättningar byta ut en åberopad kapacitet. Detta för att det inte ska finnas några tveksamheter om att även om en sökande har rätt att åberopa någon annans kapacitet så finns det situationer när sökanden måste byta ut den åberopade kapaciteten, och om det inte görs kan den upphandlande myndigheten besluta att inte godkänna ansökan.

Kontraktsvillkor som avser underleverantörer. Under uppdragets utförande har det framkommit att det i leverantörers verksamheter ofta förekommer underleverantörer, och att det är bland underleverantörer som direkt medverkar till utförandet av uppdraget som det kan finnas problematiska utförare. Detta oavsett om det rör sig om breda eller djupa leverantörskedjor. Konkurrensverket konstaterar att även om det i dag inte är reglerat i LOV finns det stora möjligheter att ställa krav avseende underleverantörer, särskilt underleverantörer som direkt medverkar till fullgörandet av kontraktet. Därför föreslår Konkurrensverket att det i kapitel 10 Fullgörande av kontrakt tas in bestämmelser som tydliggör ett antal villkor som en upphandlande myndighet alltid kan ställa avseende underleverantörer som direkt medverkar till fullgörandet av kontraktet. Det innebär inte att upphandlande myndigheter är förhindrade att ställa andra kontraktsvillkor avseende såväl underleverantörer som direkt medverkar till fullgörandet av kontraktet som andra underleverantörer. Som konstaterats ovan finns det ett stort handlingsutrymme att utifrån det aktuella valfrietssystemets karaktär utforma andra kontraktsvillkor. Det gäller även kontraktsvillkor som avser underleverantörer. Sådana villkor behöver dock ha anknytning till tjänsten som valfrietssystemet avser, vara i överensstämmelse med principerna i 1 kap. 2 § LOV, samt anges i förfrågningsunderlaget.

Konkurrensverket föreslår att förslagen inom ramen för det här deluppdraget ska träda i kraft den 1 januari 2027 och gör bedömningen att det inte behövs några övergångsbestämmelser.

Bristande avtalsuppföljning är en möjliggörare för kriminella och oseriösa aktörer – därför bör bestämmelser om kontroll och uppföljning införas i LOV

Avtalsuppföljning är ett viktigt verktyg generellt för att motverka oseriösa aktörer i offentlig upphandling, och för att upphandlande myndigheter genom en aktiv och strukturerad uppföljning ska kunna säkerställa att dess leverantörer uppfyller kontraktsvillkoren så att skattemedel används på ett effektivt sätt. Bristande avtalsuppföljning har också identifierats som en möjliggörare för oseriösa och kriminella aktörer inom valfrietssystemen. I de intervjuer som genomförts framhålls det därför som avgörande att upphandlande myndigheter inte enbart genomför kontroller

vid ansökan, utan även följer upp leverantörer regelbundet och systematiskt under avtalets löptid.

Det är avgörande för att motverka oseriösa och kriminella aktörer i valfrihetssystemen att en upphandlande myndighet med valfrihetssystem tillämpar ett strategiskt och enhetligt förhållningssätt till kontroll och uppföljning samt genomför löpande kontroller och uppföljningar av de leverantörer som anslutits. I tidigare regeringsuppdrag⁹ som redovisats under hösten konstaterade Konkurrensverket att eftersom många upphandlande organisationer brister i sin kontroll och uppföljning av offentliga kontrakt framstår det som lämpligt att öka styrningen av upphandlande organisationers avtalsuppföljning i författning. Åtgärder som nämndes där var att införa en skyldighet för upphandlande organisationer att följa upp sina avtal i upphandlingslagstiftningen och krav på riktlinjer. Konkurrensverket har sett det som rimligt att i detta regeringsuppdrag gå vidare med frågan om att öka styrningen i LOV utifrån de aspekter som togs upp i det tidigare regeringsuppdraget. Därför föreslår Konkurrensverket att det i LOV införs ett nytt kapitel 11 Kontroll och uppföljning som innehåller:

En skyldighet för upphandlande myndigheter med valfrihetssystem att besluta om riktlinjer för kontroll och uppföljning. Riktlinjer för kontroll och uppföljning behöver inte vara separata, utan kan också ingå som ett avsnitt i ett mer omfattande upphandlingsreglemente eller motsvarande. Bestämmelsen reglerar inte innehållet i riktlinjerna.

Vidare föreslås en möjlighet för tillsynsmyndigheten att förelägga en upphandlande myndighet med valfrihetssystem att besluta om riktlinjer för kontroll och uppföljning om det inte finns några sådana.

En skyldighet för upphandlande myndigheter att regelbundet kontrollera att leverantörerna i valfrihetssystemet uppfyller villkoren i förfrågningsunderlaget och inte omfattas av uteslutningsgrunderna i 7 kap. En bestämmelse om regelbunden kontroll av leverantören bör införas, som också ska ange att denna kontroll och uppföljning ska dokumenteras. Bestämmelsen säger dock inte hur kontrollen ska ske – det måste den upphandlande myndigheten utforma utifrån valfrihetssystemen. Bestämmelsen innebär att den upphandlande myndighetens riktlinjer om kontroll och uppföljning omsätts i praktiken. Dessutom finns möjligheter att underlätta kontrollen genom kontraktsvillkor om leverantörens medverkan. Att uppföljningen ska ske regelbundet innebär att kontrollen och uppföljningen ska säkerställa att kravställningen i förfrågningsunderlaget och uteslutningsgrunderna upprätthålls under kontraktstiden. Ingen leverantör ska heller kunna undgå all form av kontroll och uppföljning under lång tid.

⁹ Konkurrensverkets rapport 2025:5, *Förslag för att underlätta hanteringen av onormalt låga anbud som inte är seriöst menade*, och rapport 2025:7, *Metoder för att beakta kvalitet i offentliga kontrakt*.

Bestämmelser om fördjupad utredning. För att ge upphandlande myndigheter ett bättre stöd både vid handläggningen av ansökningar och vid den regelbundna kontrollen bör det införas bestämmelser om fördjupad utredning av en sökande eller leverantör om det finns skäl att misstänka att denne inte uppfyller förutsättningarna för att delta i valfrihetssystemet. Den fördjupade dokumentationen ska också dokumenteras. Bestämmelsen är ett uttryck för behovet av att genomföra riskbaserade kontroller av leverantörer. Syftet är att skapa en mer träffsäker och effektiv kontroll, där resurserna används där risken för oseriösa aktörer är som störst, samtidigt som prövningen inte blir onödigt betungande.

Information till enskilda om hur de kan anmäla missförhållanden. Avslutningsvis konstaterar Konkurrensverket att enskilda – såväl brukare och anhängiga som anställda hos utföraren – av naturliga skäl har en unik inblick i leverantörernas verksamhet och hur tjänsterna inom valfrihetssystemen faktiskt utförs. Deras iakttagelser kan därför spela en avgörande roll för att upptäcka missförhållanden. En mycket enkel åtgärd, som inte är särskilt betungande, för att stärka arbetet mot kriminella och oseriösa aktörer är att göra det enkelt för enskilda att hitta information om vart de kan vända sig för att anmäla missförhållanden. Därför föreslår Konkurrensverket att det i kapitel 9 införs en ny informationsplikt – att tillhandahålla tydlig information till enskilda om hur och till vem de kan rapportera misstankar om fel i tjänsten och brister hos leverantören. Lämpligen finns denna information i anslutning till den information som tas fram enligt den befintliga informationsskyldigheten avseende brukarens val i valfrihetssystemet.

Konkurrensverket föreslår att förslagen inom ramen för det här deluppdraget ska träda i kraft den 1 januari 2027 och gör bedömningen att det inte behövs några övergångsbestämmelser.

Övriga förslag

Under genomförandet av uppdraget har det framkommit ett flertal frågor som kan bidra till att motverka kriminella eller på annat sätt oseriösa leverantörer i upphandlande myndigheters valfrihetssystem som inte omfattas av de ovan redovisade deluppdragen. De har samlats i det avslutande avsnittet 6.6.

Det bör göras en översyn över bestämmelserna om rättsmedel och tillsyn. En generell översyn av bestämmelserna är påkallad men redan nu bör två ändringar göras av bestämmelserna som rör tillsyn. Uppdraget att utöva tillsyn över att lagen följs ska inte skilja sig åt mellan LOV och LOU – därför bör tillsynsparagrafen formuleras om. Tillsynsmyndigheten bör också ha samma möjligheter i LOV som i upphandlingslagarna att förelägga en upphandlande myndighet att lämna uppgifter. De förslag som lämnas om ändringar av bestämmelserna som gäller tillsynen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Några övergångsbestämmelser bedöms inte behövas.

Regeringen bör utreda hur fler uppgifter om valfrihetssystemen kan samlas in och tillgängliggöras. Tillgång till grundläggande uppgifter om valfrihetssystemen på en aggregerad nationell nivå är viktigt av flera skäl. Inte minst är det avgörande för att kunna upptäcka avvikelser och oegentligheter och därigenom motverka oseriösa och kriminella aktörer. I dag saknas det dock flera grundläggande uppgifter om valfrihetssystemen. Mot denna bakgrund bedömer Konkurrensverket att det är av hög prioritet att sådana uppgifter tas fram. Konkurrensverket föreslår därför att regeringen låter genomföra en utredning för att ta fram ett förslag på vilka uppgifter som bör samlas in om valfrihetssystemen, hur insamling av dessa uppgifter kan ske, samt hur både rådata och bearbetade uppgifter i form av statistik kan göras tillgängliga.

Det aviserade uppdraget till Upphandlingsmyndigheten om en satsning mot välfärdsbrottslighet ska omfatta ett utökat stöd om tillämpningen av LOV. Under uppdragets genomförande har det framkommit ett relativt utbrett behov av mer stöd och vägledning kopplat till tillämpningen av LOV, då det stöd som finns för LOU inte i alla delar är rakt av tillämpligt inom LOV. Flera anser att den generella kunskapsnivån om LOV och dess tillämpning i allmänhet behöver höjas. Mot bakgrund av det stora antal valfrihetssystem som finns och de stora summor som de omfattar bedömer Konkurrensverket det som angeläget att behovet av ytterligare stöd tillgodoses. Konkurrensverket föreslår därför att det aviserade uppdraget till Upphandlingsmyndigheten att stödja kommunerna i arbetet med att motverka arbetslivs- och välfärdsbrottslighet ska inkludera att vidareutveckla stödet avseende tillämpningen av LOV.

Det finns behov av forum för erfarenhetsutbyte om att motverka oseriösa och kriminella aktörer i valfrihetssystemen. Flera upphandlande myndigheter har lyft betydelsen av att utbyta erfarenheter med varandra kring hur man arbetar för att motverka oseriösa och kriminella aktörer inom valfrihetssystemen. Konkurrensverket bedömer att ett sådant erfarenhetsutbyte kan vara positivt av flera skäl. Inte minst kan det bidra till spridning av kunskap och goda exempel. Det kan vara särskilt hjälpsamt för mindre upphandlande myndigheter som saknar resurser. Konkurrensverket har noterat att det finns en tendens att se valfrihetssystemen som en "lillebror" till offentlig upphandling som ofta hamnar i skymundan. Det, tillsammans med att valfrihetssystemen har karaktärsdrag som offentlig upphandling saknar, gör det viktigt att det även finns arenor där man kan utbyta erfarenheter som rör valfrihetssystem specifikt. Konkurrensverket föreslår därför att regeringen bör överväga att förtydliga något uppdrag som redan finns eller avses beslutas med ett uppdrag att leda arenor för erfarenhetsutbyte avseende att motverka oseriösa och kriminella aktörer i valfrihetssystemen.

Vidareutveckling av flera pågående initiativ kan bidra till att möta behovet av tillgång till information. Tillgången till relevant information är en central förutsättning för upphandlande myndigheters kontroll och uppföljning. För närvarande pågår flera olika initiativ på andra områden som, ibland med viss utveckling, skulle

kunna bidra till att ge upphandlande myndigheter bättre tillgång till sådan information som är relevant vid kontroll och uppföljning. Sådana är till exempel:

- *E-hälsomyndighetens nationella katalog över vårdgivare och utförare av socialtjänst* skulle kunna samla information om dess tidigare kontrakt. Den kan också innehålla andra uppgifter av vikt för kontroll av sökande till valfrihetssystemen och för den löpande kontrollen av godkända leverantörer.
- *Upphandlande myndigheters tillgång till information från IVO bör förbättras.* Det finns skäl för regeringen att närmare utreda möjligheten för IVO att på ett snabbt och säkert sätt tillgängliggöra information till upphandlande myndigheter om när tillstånd har återkallats eller när andra sanktionsåtgärder har vidtagits. En sådan ordning skulle bidra till att underlätta upphandlande myndigheters kontroll av leverantörers lämplighet, öka transparensen i välfärdssystemet och minska risken för att oseriösa aktörer erhåller eller behåller offentliga uppdrag.
- *Kommuner som inte redan är anslutna till IVO:s e-tjänst Placeringsstöd bör ansluta sig.* I e-tjänsten Placeringsstöd har IVO tagit fram en lösning för att tillgängliggöra information som är av vikt för kommuner vid placering av framför allt barn och unga. E-tjänsten innehåller den typ av information som ofta efterfrågas från upphandlande myndigheter. Därför anser Konkurrensverket att det är anmärkningsvärt att inte alla kommuner redan är anslutna och nyttjar tillgången till information när den finns inom ett så viktigt område.
- *Bolagsverkets system för samordnad registerkontroll kan vidareutvecklas* för att möta fler behov från upphandlande myndigheter.
- *Utredning om ett ändamålsenligt regelverk för bakgrundskontroller* som regeringen tillsatte den 25 september 2025 är välkommen. Vid genomförandet av uppdraget är det viktigt att utredningen inte enbart behandlar offentlig upphandling enligt upphandlingslagarna utan även ser till valfrihetssystemen enligt LOV och A-LOV. Annars kan det uppstå en oavsedd diskrepans mellan förutsättningarna att göra bakgrundskontroller till exempel vid ingående eller uppföljning av kontrakt beroende på om det är ett upphandlat kontrakt eller ett kontrakt som tecknats inom ramen för ett valfrihetssystem.

Även förslag på andra områden kan bidra till att motverka oseriösa och kriminella aktörer inom valfrihetssystemen. Konkurrensverket har under genomförandet av uppdraget identifierat några återkommande förslag som inte omfattas av uppdraget men som framförts av flera aktörer. Vissa menar att sådana insatser skulle kunna få betydligt större genomslag för upphandlande myndigheters möjlighet till kontroll och uppföljning, än ändringar av LOV kan medföra. Mot denna bakgrund lyfter Konkurrensverket kort fram dessa nedan. Enligt Konkurrensverkets bedömning kan det finnas skäl för regeringen att framöver utreda dessa frågor närmare.

- *Ökade satsningar på standardisering och digitalisering.* Att som upphandlande myndighet ha tillgång till rätt information vid rätt tid är en central förutsättning för att kunna genomföra en effektiv kontroll och uppföljning av leverantörer inom valfrihetssystemen. Enligt Konkurrensverket skulle en digitaliserad inköpsprocess ha flera fördelar för samhället i stort. Inte minst skulle det kunna öka effektiviteten, transparensen och spårbarheten samt bidra till bättre möjligheter till kontroll och uppföljning. Det skulle i sin tur kunna leda till stora besparingar. Mot denna bakgrund bedömer Konkurrensverket att det finns skäl för regeringen att utreda möjligheterna till en bred satsning på standardisering och digitalisering av det offentliga inköpsprocesser och system.
- *Ett belastningsregister för juridiska personer bör utredas.* I dagsläget saknas ett belastningsregister för juridiska personer, i stället är uppgifter om juridiska personers lagöverträdelser utspridda på många myndigheter och i många fall inte sökbara. Eftersom det är uppgifter som upphandlande myndigheter skulle kunna ha stor nytta av vid sin kontroll och uppföljning av leverantörer, inte enbart inom ramen för LOV, finner Konkurrensverket det otillfredsställande. Mot denna bakgrund bedömer Konkurrensverket att regeringen bör utreda åtgärder för att göra uppgifter om juridiska personers lagöverträdelser mer lättillgängliga för såväl upphandlande myndigheter som för andra. Exempelvis genom att utveckla en motsvarighet till belastningsregister för juridiska personer eller genom krav på att offentliga myndigheter som beslutar om sanktioner vid sådana lagöverträdelser ska ha en skyldighet att göra dem tillgängliga.
- *Det kan finnas skäl att överväga en utökad revisorsplikt.* Långt ifrån alla leverantörer inom valfrihetssystemen omfattas av revisionsplikt. Det innebär bland annat att ett betydande ansvar läggs på de upphandlande myndigheterna att själva kontrollera leverantören i avseenden där brister hade kunnat upptäckas inom ramen för en extern revision. Under rundabordssamtalen påpekades att en mer omfattande revisionsplikt skulle kunna avlasta de upphandlande myndigheterna och samtidigt bidra till en högre grad av insyn och transparens i verksamheterna. Mot denna bakgrund bedömer Konkurrensverket att det kan finnas skäl för regeringen att överväga en utökad revisionsplikt. En sådan utredning bör särskilt pröva om revisionsplikten bör omfatta fler företag verkssamma inom ramen för LOV.
- *Informationsutbyte kan främjas av fler sekretessbrytande bestämmelser.* Flera upphandlande myndigheter har uppgett att kontrollen och uppföljningen av leverantörer inom valfrihetssystemen försvåras av att relevanta uppgifter hos andra kommuner, regioner och myndigheter i vissa fall omfattas av sekretess. Problemet synes främst uppstå mellan olika upphandlande myndigheter, men i vissa fall även inom en och samma myndighet. Mot denna bakgrund bedömer Konkurrensverket att det kan finnas skäl för regeringen att utreda huruvida det bör införas fler sekretessbrytande bestämmelser som möjliggör ett mer ändamålsenligt informationsutbyte mellan upphandlande myndigheter.

Handläggare

Utvecklare Lisa Svanberg

lisa.svanberg@uddevalla.se

Komplettering och revidering av styrdokument avseende färdtjänst och riksfärdtjänst

Sammanfattning

I Uddevalla kommuns författningssamling finns regler och styrande dokument som är beslutade av nämnd eller kommunfullmäktige. En översyn har gjorts av de styrande dokument som finns gällande färdtjänst och riksfärdtjänst.

Det uppmärksammas att bestämmelser för färdtjänst saknas i författningssamlingen samtidigt som det finns bestämmelser för riksfärdtjänst.

För att tydliggöra och motsvara kraven som gäller för dokument i författningssamlingen, har en revidering gjorts av bestämmelser för färdtjänst och riksfärdtjänst.

Kommunala rådet för äldre och kommunala rådet för personer med funktionsnedsättning, informeras på deras möte 2026-05-04.

Beslutsunderlag

Socialtjänstens tjänsteskrivelse 2026-04-10.

Bestämmelse för färdtjänst och riksfärdtjänst 2026-02-19.

Handbok och tillämpningsföreskrifter färdtjänst och riksfärdtjänst, SN 2023-02-15 §27.

Bestämmelser för riksfärdtjänst i Uddevalla kommun, SN 2009-06-18 §89.

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

att upphäva handbok och tillämpningsföreskrifter färdtjänst och riksfärdtjänst antagna av socialnämnden 2023-02-15 §27,

att upphäva bestämmelser för riksfärdtjänst i Uddevalla kommun antagna av socialnämnden SN 2009-06-18 §89, samt

att anta bestämmelse för färdtjänst och riksfärdtjänst, 2026-02-19.

Ärendebeskrivning

Färdtjänst är en anpassad typ av kollektivtrafik som finns till för personer med olika funktionsnedsättningar. Precis som i den övriga kollektivtrafiken reser man tillsammans med andra men resorna sker i personbilar, rullstolsbilar eller rullstolsbussar. Personers rätt till färdtjänst regleras i lag om färdtjänst. I Uddevalla kommun ansvarar Social-

nämnden för färdtjänst och riksfärdtjänst. Färdtjänsthandläggare har delegation på att fatta beslut om färdtjänst och riksfärdtjänst. Genom avtal har kommunen låtit Västtrafik AB upphandla och administrera utförandet av färdtjänsten. När det gäller riksfärdtjänst bokas flertalet av resorna genom Riksfärdtjänsten Sverige AB.

2009 beslutade socialnämnden om revidering av bestämmelser för riksfärdtjänst och dessa publicerades i författningssamlingen.

I juni 2021 beslutade kommunfullmäktige om en ny beräkningsmodell för egenavgift för resor med färdtjänst och samtidigt uppdaterades avsnittet avseende "Avgift och regler för färdtjänst" i Uddevalla författningssamling.

2023 beslutade socialnämnden att anta "Handbok och tillämpningsföreskrifter för färdtjänst och riksfärdtjänst". Denna handbok med tillämpningsföreskrifter ger vägledning och förutsättningar vid handläggning och beslutsfattande. Den har dock inte publicerats i författningssamlingen som ett styrande dokument.

En översyn av de styrande dokument som finns beslutade av socialnämnden gällande färdtjänst och riksfärdtjänst har gjorts utifrån de anvisningar som finns. Det uppmärksammas att bestämmelser för färdtjänst inte finns publicerat i författningssamlingen mer än i de delar av reglerna som framgår i dokumentet "Avgifter och regler för färdtjänst" som är beslutat av kommunfullmäktige.

För att tydliggöra och motsvara kraven som gäller för vilka dokument som ska vara publicerade i författningssamlingen samt hur dessa ska vara utformade har en revidering gjorts. Denna har resulterat i att det konstaterats att nuvarande bestämmelse för riksfärdtjänst samt handbok och tillämpningsföreskrifter för färdtjänst och riksfärdtjänst bör upphävas och istället ersättas med en bestämmelse för färdtjänst och riksfärdtjänst som publiceras i författningssamlingen.

I den nu upprättade bestämmelsen för färdtjänst och riksfärdtjänst har följande förändringar eller rättningar gjorts avseende innehåll i förhållande till de dokument som föreslås upphävas.

Punkt 2.2 (arbetsresor)

Det förekommer att det blir problem för de barn som bor växelvis hos båda sina föräldrar. När de är hos föräldern där barnet inte är folkbokfört får de enligt tidigare tillämpningsföreskrifterna inte resa med sin arbetsresa. Detta är inte i linje med barns bästa och förslag lämnas att för barn med växelvis boende godkänns även resa från den förälder där barnet inte har sin folkbokföringsadress.

Punkt 2.3

Landsting har bytts ut mot region då det är rätt namn i Västra Götaland.

Punkt 3

Rättning har gjorts till korrekt kapitel och paragraf i socialtjänstlagen. Gällande framkomlighet för färdtjänstfordonet har ett tillägg gjorts där det framgår att det handlar om en låst bom vid de tillfällen resenären själv måste ta sig till närmaste tillgängliga plats t ex i ett bostadsområde.

Punkt 3.3 och 3.4

Tidigare har det angetts att ledsagare eller medresenär inte får ha med hjälpmedel. Denna information har lämnats av Västtrafik och det har visat sig vara felaktigt. Ledsagare eller medresenär får ha med hjälpmedel om det ej föranleder behov av större fordon.

Punkt 4

I gällande handbok och tillämpningsbestämmelse anges att endast arbetsresor kan läggas som fasta resor. Detta har rättats då även vanliga färdtjänstresor går att lägga som fasta resor.

Sammantaget görs bedömningen att de förändringar eller rättningar som föreslås inte ger några försämringar i förhållande till de tillämpningsföreskrifter som tidigare gällt för färdtjänst och riksfärdtjänst.

Med stöd av ovan föreslås socialnämnden besluta att upphäva handbok och tillämpningsföreskrifter färdtjänst och riksfärdtjänst och bestämmelser för riksfärdtjänst i Uddevalla kommun samt att anta bestämmelse för färdtjänst och riksfärdtjänst.

Malin Normann
Socialchef

Lisa Svanberg
Utvecklare

Beslutet och underlaget ska skickas till
Sara Backman Engblom, avdelningschef
Jasmina Salja Pajic, enhetschef
Anna Thörn, färdtjänsthandläggare

Bestämmelse för färdtjänst och riksfärdtjänst

Innehållsförteckning

Bestämmelse för färdtjänst och riksfärdtjänst	1
1. Inledning	2
2. Tillstånd för färdtjänst	2
2.1 Barns rättighet till färdtjänst	3
2.2 Olika typer av resor	3
2.3 Begränsningar	4
3. Färdtjänstillståndets omfattning	5
3.1 Giltighetstid	5
3.2 Föreskrifter och individuella villkor	5
3.3 Medföljande ledsagare	6
3.4 Medresenär på resan	6
3.5 Assistanshund och sällskapsdjur	6
3.6 Hjälpmedel, bagage och bilbarnstol	6
3.7 Trappklättring	7
4. Beställning av resa	7
5. Färdtjänstområde	7
6. Avgifter färdtjänst	7
6.1 Egenavgift	7
6.2 Resa i annan kommun, RIAK	8
7. Återkallande och omprövning av färdtjänstillstånd	8
8. Tillstånd för Riksfärdtjänst	9
8.1 Allmänna förutsättningar för resor med riksfärdtjänst	9
9. Myndighetsutövningen	10
Ansökan om tillstånd	10
Utredningens genomförande	10
Beslut om färdtjänstillstånd	11
10. Avtal med Västtrafik om särskild kollektivtrafik	11

Dokumenttyp:	Bestämmelse
Dnr:	SN:2026/52
Antagen av:	Socialnämnden
Antagen:	2026-04-15 §xx
Dokumentansvarig:	Avdelningschef, avdelningen för vuxenstöd, socialtjänsten
Senast reviderad:	-
Senast granskad:	2026-04-15

1. Inledning

Färdtjänst är en anpassad typ av kollektivtrafik som finns till för personer med olika funktionsnedsättningar. Precis som i den övriga kollektivtrafiken reser man tillsammans med andra men resorna sker i personbilar, rullstolsbilar eller rullstolsbussar. Personers rätt till färdtjänst regleras i Lag (1997:736) om Färdtjänst. Innan det blev en särskild lag om färdtjänst fattades färdtjänst beslut om enligt Socialtjänstlagen.

"Färdtjänst ska inte längre primärt behandlas som en form av bistånd för att uppnå skälig levnadsnivå eller på annat sätt vara en del av socialtjänsten. Även om den alltså är ett uttryck för social omsorg ska den i huvudsak behandlas som en trafikpolitisk fråga i syfte att bidra till en tillfredsställande trafikförsörjning också för funktionshindrade. Avsikten är inte att vidga den personkrets som ska ha tillgång till färdtjänst." (Prop. 1996/97:115 s. 35 som ligger som grund för Lag om färdtjänst.)

Färdtjänst jämställs med den allmänna kollektivtrafiken och man försöker i så stor utsträckning som möjligt ha liknande förutsättningar för denna och de allmänna kommunikationerna. Detta innebär bland annat att man försöker anpassa de allmänna kommunikationerna så att fler funktionshindrade kan använda sig av dessa. Den allmänna kollektivtrafiken i Uddevalla kommun utgörs av bussar, tåg, flexbuss och närtrafik. Flexbussen är en mindre buss som är handikappvänlig och kan bokas under fasta tider till/från bestämda hållplatser. Chauffören kan vara behjälplig vid på/avstigning. Denna trafikerar hela Uddevalla tätort inklusive Torp köpcentrum. Närtrafiken är en taxi som kan bokas för personer som bor på landsbygd långt från busshållplats. På landsbygden är adressen öppen, men i tätort utgår den till/från bestämda hållplatser och den bokas liksom flexlinjen på bestämda tider.

I Uddevalla kommun ansvarar Socialnämnden för färdtjänst och riksfärdtjänst. Färdtjänsthandläggare har delegation på att fatta beslut om färdtjänst och riksfärdtjänst. Uddevalla kommun har genom avtal låtit Västrafik AB upphandla och administrera utförandet av färdtjänsten. När det gäller riksfärdtjänst bokas resorna genom Riksfärdtjänsten Sverige AB.

2. Tillstånd för färdtjänst

Färdtjänst är en särskilt anpassad del av kollektivtrafiken som efter behovsprövning är tillgänglig för personer som på grund av funktionsnedsättning, som inte endast är tillfällig,

- har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller
- att resa med allmänna kommunikationer

Enligt praxis ska funktionsnedsättningen beräknas bestå i minst tre månader för att inte betraktas som tillfällig. Detta innebär att funktionsnedsättningar som varar under kortare tid och som för den enskilde kan ge stora svårigheter i upprättande av sociala kontakter eller för att genomföra inköp, inte faller inom Lag om Färdtjänst. Vad lagen avser med väsentliga svårigheter är inte definierat. Praxis blir därför en vägledning i bedömningen.

Bristfälliga allmänna kommunikationer berättigar inte till färdtjänst, inte heller bristande förmåga att framföra eget fordon eller avsaknad av körkort.

För färdtjänsttillstånd gäller följande i Uddevalla kommun:

- Den sökande är folkbokförd i kommunen
- Funktionshindret bedöms bestå i minst tre månader
- Funktionshindret ska ge väsentliga svårigheter vid förflyttningar eller vid resa med allmänna kommunikationer.
- Det ska finnas ett tydligt samband mellan funktionsnedsättningen och svårigheterna att förflytta sig själv eller att genomföra själva resan.
- Tillstånd till färdtjänst är personligt och kan ej överlåtas till annan.

2.1 Barns rättighet till färdtjänst

När åtgärder rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. (Barnkonventionen)

Utgångspunkten vid bedömning av barns behov av färdtjänst grundar sig i barnets funktionsnedsättning och graden av denna. Föreligger sådana väsentliga svårigheter som avses i Lag om Färdtjänst och som i huvudsak beror på funktionshinder, ska barnet beviljas färdtjänst, oavsett det faktum att barnet i vuxens sällskap skulle kunna förflytta sig eller skulle kunna resa utan väsentliga svårigheter.

Om barnets svårigheter i huvudsak beror på den för åldern typiska utvecklingsnivån och mognaden, faller barnets möjligheter att förflytta sig på föräldraansvaret. När det gäller större barn bör utredningen klargöra om barnet på grund av funktionshindret klarar att göra resor som jämnåriga normalt kan göra på egen hand.

2.2 Olika typer av resor

- Färdtjänstresa. Med färdtjänstresa menas alla så kallade fritidsresor med färdtjänsttillstånd.

Tillstånd för färdtjänstresa kan beviljas med antingen personbil eller specialfordon. Resa med personbil är den typ av resa som de flesta beviljas. Även om en person mestadels sitter i rullstol beviljas personbil om den enskilde klarar förflyttning mellan rullstol och bilsäte. Specialfordon beviljas när denna förflyttning inte är möjlig. För att färdas sittande i rullstol rekommenderas att den är godkänd att sitta i under resa.

- Arbetsresor med färdtjänsttillstånd. Arbetsresorna är indelade i tre kategorier:
 - ✓ Omsorgsresa; resor till/från daglig verksamhet LSS. Omsorgsresor beviljas med maximalt en tur- och returresa per dag, mellan folkbokförings-adressen och verksamheten.
 - ✓ Dagverksamhetsresa; resa till/från dagverksamhet för personer med demenssjukdom. Dagverksamhetsresa beviljas med maximalt en tur- och returresa per dag, mellan folkbokföringsadressen och dagverksamheten.
 - ✓ Arbetsresa; resor till/från förvärvsarbete eller studier som berättigar till studiemedel eller studiestöd från CSN. Beviljas med maximalt en tur- och

returresa per dag, mellan folkbokföringsadressen och arbetsplatsen/platsen för studier. För barn med växelvis boende godkänns även resa från den förälder där barnet inte har sin folkbokföringsadress. Ett anställningsbevis eller intyg från CSN krävs. Det är färdtjänsthandläggaren som beslutar om färd sätt till/från arbete/studier, t ex resa med tåg eller buss. Om resan sker med kollektivtrafik, kan anslutningsresa ske med annat färd sätt. Arbetsresor beviljas inom kommunen samt till och från angränsande kommuner. För resa till icke angränsande kommuner får färdtjänst nyttjas till ordinarie egenavgift.

För andra resor som syftar till arbete men där ett anställningsförhållande inte föreligger, såsom resor till praktik, ska resebehovet i första hand tillgodoses av huvudmannaskapet för åtgärden (t ex skola eller arbetsförmedling) och i andra hand kan färdtjänst nyttjas till ordinarie egenavgift.

2.3 Begränsningar

Färdtjänsttillståndet omfattar inte resor som av någon anledning bekostas av det allmänna eller om annan betalningsansvarig finns. Exempel på sådana resor kan vara skolskjuts, sjukresor och arbetslivsinriktad rehabilitering. Detta innebär att vid resor som enligt lag eller författning ska bekostas av det allmänna, det vill säga staten, kommunen eller region, föreligger ingen rätt att använda färdtjänst. Efter t ex. ett olycksfall/en skada kan det finnas en privat försäkring som täcker resor, färdtjänst beviljas då ej.

Tillståndet kan begränsas med individuella föreskrifter såsom att endast gälla för resa mellan bostaden och närmaste busshållplats. Detta gäller om resenär klarar att åka med allmänna kommunikationsmedel men inte kan ta sig till hållplatsen på grund av för långt avstånd.

I Uddevalla tillämpas platspoäng 1.0, vilket innebär att vid samåkning kan baksätet delas av tre personer.

Färdtjänsttillstånd får inte användas för resor som görs i tjänsten, då dessa resor är ett ansvar för arbetsgivaren.

Sökande som inte är folkbokförd i Sverige, t ex asylsökande flyktingar kan inte beviljas färdtjänst. Den sökande ska i stället hänvisas till Migrationsverket.

Färdtjänsten har ingen skyldighet att tillgodose bärhjälp och/eller liggande transport.

Färdtjänsten har ingen skyldighet att tillgodose resa i andra kommuner utöver det egna färdtjänstområdet. Då kan så kallad RIAK (resa i annan kommun) beviljas. Se punkt 6.2.

Barn under 12 år ska alltid ha en vuxen ledsagare med under resan, en så kallad villkorad ledsagare.

3. Färdtjänsttillståndets omfattning

Färdtjänst är enbart själva resan, från att personen sätter sig i bilen till personen stiger ur. Allt som chauffören hjälper till med före och efter resan är service.

Enligt gällande avtal med Västtrafik hämtar och lämnar chauffören vid yttre dörr i markplan. Om den enskilde med färdtjänsttillstånd har ett hjälpbehov som sträcker sig utöver ovan hänvisas till ansökan om insats enligt 11 kap. 1 § Social-tjänstlagen, såsom t ex hemtjänst eller ledsagning. Färdtjänsten är en del av kollektivtrafiken och därmed en samordnad transportform. Detta innebär att resorna ofta sker tillsammans med andra resenärer och att fordonet inte alltid åker den närmaste vägen, vilket gör att restiden kan påverkas. Det går inte heller att utträtta ärenden och göra stopp under resan. Ska ett ärende uträttas, måste den fortsatta resan beställas som en ny resa.

Resenären hämtas och lämnas på en plats som är tillgänglig för färdtjänsten. Det är inte färdtjänstens ansvar att lösa uppkomna framkomlighetsproblem som begränsar framförandet av fordon. Vid framkomlighetsproblem måste resenären på egen hand ta sig till närmaste, för färdtjänsten, tillgängliga plats, t ex i bostadsområde med låst bom.

3.1 Giltighetstid

Ett färdtjänsttillstånd kan vara tidsbegränsat, från tre månader till maximalt fem år. Därefter måste den enskilde åter ansöka om färdtjänst om behov kvarstår. Vid osäkerhet om funktionshindrets varaktighet, ska kortast möjliga giltighetstid beslutas. I de fall där det är konstaterat att förflyttningssvårigheterna är av väsentlig karaktär och bedöms vara varaktiga kan ett tillsvidarebeslut fattas. Även om beslutet gäller tills vidare kan det komma att omprövas t ex. vid förändring av färdtjänstens struktur, införande av ny kollektivtrafik ex. närtrafiken för personer på landsbygd. Detta framgår i beslutet genom ett förbehåll.

Om person som beviljats färdtjänst förbättras i sina funktioner är det dennes ansvar att meddela att behov av färdtjänst inte längre föreligger.

I Uddevalla kommuns färdtjänstområde kan resorna användas under hela dygnet alla dagar i veckan.

De som nyttjar sin färdtjänst regelbundet får en påminnelse om att ny ansökan behöver göras när ett tidsbegränsat beslut är på väg att löpa ut.

3.2 Föreskrifter och individuella villkor

Ett färdtjänsttillstånd kan vara utformat med föreskrifter som är individuella, exempelvis att tillståndet enbart gäller under vinterhalvåret på grund av halkrisk, ett visst antal resor per år, enbart gäller till vissa adresser, t ex dit det inte fungerar med flexbuss/närtrafik, typ av fordon, placering i fordonet, ensamåkning, ledsagare eller ledarhund. Det är färdtjänsthandläggaren som beslutar utifrån den enskilda individens behov. Finns särskilda behov ska det styrkas av ett medicinskt utlåtande, undantag kan göras.

3.3 Medföljande ledsagare

Ledsagare enligt Lag om Färdtjänst innebär att den färdtjänstberättigade har ett hjälpbehov i bilen, under själva resan. Det kan exempelvis vara ett medicinskt behov eller en utåtagerande person som blir en fara för chauffören eller andra medresenärer. Behovet av ledsagare måste styrkas genom ett medicinskt utlåtande. Det är få personer som beviljas ledsagare, då de allra flesta klarar själva resan med hjälp av taxichauffören. Oftast blir den som blir beviljad ledsagare beviljad en villkorad sådan. De kan alltså aldrig genomföra en färdtjänstresa utan att ha en ledsagare med sig. Behov av hjälp före eller efter resan samt hjälp på resmålet berättigar inte till ledsagare.

För ledsagare i Uddevalla kommun gäller:

- Tillståndshavaren har behov av hjälp under själva resan
- Ledsagaren ska stiga på och av vid samma plats som tillståndshavaren.
- Ledsagare reser utan kostnad
- Ledsagaren ska kunna tillgodose tillståndshavarens hjälpbehov
- Kommunen är inte skyldig att tillhandahålla ledsagare
- Hjälpmedel som föranleder större fordon får ej medtagas.

Nedan ska taxichauffören vara behjälplig med:

- Hjälp till och från ytterdörr i markplan
- Hjälp in i och ut ur fordonet
- Hjälp med säkerhetsbältet
- Hjälp med hjälpmedel och bagage in i och ut ur fordonet

3.4 Medresenär på resan

Tillståndshavaren har rätt att ha med en annan person i sällskap vid färdtjänstresa. Gäller även om ledsagare är beviljad. Att en medresenär medföljer ska uppges vid beställning av resa. Medresenären ska stiga på och av vid samma plats som tillståndshavaren. Medresenären betalar samma taxa som den färdtjänstberättigade. Västtrafik medger ej att medresenär tar med hjälpmedel som föranleder större fordon än det den färdtjänstberättigade är beviljad.

3.5 Assistanshund och sällskapsdjur

Färdtjänst är en persontransport och sällskapsdjur får inte medfölja. Undantag gäller för certifierad ledarhund samt certifierad assistanshund. En certifierad hund får medfölja utan avgift. Certifiering eller legitimation ska kunna uppvisas på begäran. Tillståndshavaren ansvarar för att tillhandahålla transportbur alternativt hundsäkerhetsbälte och säteskydd.

3.6 Hjälpmedel, bagage och bilbarnstol

Tillståndshavaren får ta med ett hjälpmedel som behövs för resans genomförande t ex. gånghjälpmedel eller rullstol. Övriga hjälpmedel får ej medtagas.

Scooter/minicrosser får ej medföras vid färdtjänstresa.

Bagage får medföras med upp till två väskor/kassar per person.

Vid behov av bilbarnstol/bilkudde ska denna tillhandahållas av tillståndshavaren.

3.7 Trappklättring

Trappklättring kan beviljas under en övergångsperiod i max sex månader (Västtrafik erbjuder enbart sex månader). Det är Västtrafik som utreder och beslutar om det är möjligt att använda trappklättrare på ett säkert sätt. En trappklättrare kan användas för att förflytta en person i invändig trappa till och från den egna bostaden i ett flerbostadshus. Trappklättring utförs inte inne i den egna bostaden eller i utomhustrappor.

4. Beställning av resa

Den som beviljats tillstånd till färdtjänst ska själv eller med hjälp av annan beställa sin resa genom av kommunen anvisad beställningscentral. Resan ska beställas i så god tid som möjligt. I Uddevalla kommun gäller att resan kan beställas tidigast 14 dagar i förväg och senast en (1) timme innan planerad resa. Återresa kan beställas samtidigt. Den som är rullstolsburen och har tillstånd att resa med specialfordon bör helst beställa resan dagen innan, då tillgången på specialfordon kan vara begränsad.

Den som reser regelbundet till och från samma ställe kan boka fasta resor enligt ett uppgjort schema.

5. Färdtjänstområde

Den som beviljas färdtjänst i Uddevalla kommun kan resa inom hela Västra Götaland. Varje kommun är en egen zon och taxan regleras utifrån hur många zoner resan går genom. Se vidare under avsnittet Avgifter kap. 6.

Vid resor utanför färdtjänstområdet finns möjlighet att ansöka om riksfärdtjänst enligt Lag om Riksfärdtjänst (se under avsnittet Tillstånd för Riksfärdtjänst).

6. Avgifter färdtjänst

6.1 Egenavgift

Egenavgiftsmodellen för färdtjänst utgår från att varje kommuns geografiska område är en avgiftszon. Person med giltigt tillstånd till färdtjänst får fritt välja resmål utan annan begränsning än att resa får ske inom/mellan samtliga kommuner inom Västra Götaland. Egenavgiften för färdtjänst (fritidsresor) baseras på hur många kommuner/zoner i Västra Götaland resan sker igenom.

Egenavgiften för färdtjänst indexregleras med den procentuella förändringen av Västtrafiks pris för periodbiljett för 30 dagar i zon C inom kollektivtrafiken.

När resan beställs hos Västtrafik lämnas uppgift till resenären om vilken avgift som ska betalas.

Egenavgiften för arbetsresor motsvarar kollektivtrafikens periodbiljett för 30 dagar med ett påslag på 15 procent. Avgiften gäller för den som har regelbundna arbetsresor 3-5 dagar per vecka. För den som har regelbundna arbetsresor 1-2 dagar per vecka gäller 50 procents egenavgift enligt samma regel. För enstaka arbetsresa gäller samma egenavgift som för färdtjänstresa. Debitering av arbetsresor sker via socialtjänstens avgiftshandläggning.

6.2 Resa i annan kommun, RIAK

Färdtjänsthandläggaren kan bevilja en person med giltigt tillstånd för färdtjänst och folkbokförd i Uddevalla kommun resa/resor med färdtjänst i annan kommun med en så kallad RIAK-kupong, maximalt 8 stycken per resetillfälle. Det kan t ex avse resa mellan hållplats, station eller flygplats till eller från resmålet. Egenavgiften för färdtjänstresa med RIAK-kupong i kommun som inte ingår i Uddevalla färdtjänstområde är 10 kr/km med en minimiavgift på aktuell färdtjänsttaxa i en kommunzon. Den enskilde betalar själv sin egenavgift till taxiföraren och Uddevalla kommun debiteras mellanskillnaden.

7. Återkallande och omprövning av färdtjänsttillstånd

Ett färdtjänsttillstånd kan återkallas vid vissa omständigheter. Även föreskrifter och villkor får ändras, om ändrade förhållanden föranleder det.

Ett färdtjänsttillstånd får återkallas om förutsättningarna för färdtjänst inte längre finns, exempelvis om tillståndshavarens funktionsförmåga har förbättrats eller om den allmänna kollektivtrafiken anpassats sedan färdtjänsttillståndet beviljades. Ett färdtjänsttillstånd kan också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga och upprepade överträdelser av de föreskrifter och villkor som gäller. Ett beslut om återkallande kan ej delegeras och det är därför Socialnämnden som beslutar om återkallande av färdtjänsttillstånd.

Detta kan föranledas av nedan situationer:

- Upprepade icke avbokade och icke genomförda beställda resor, så kallade *bomresor*
- Användande av färdtjänst för fel ändamål, t ex i stället för sjukresa eller resa i tjänsten.
- Att den färdtjänstberättigade låter obehöriga nyttja färdtjänsten.
- Vid hotfullt uppträde samt vållande av obehag för medpassagerare eller förare.
- Vid alkohol- och/eller drogpåverkan i den omfattning att det kan äventyra säkerheten för färdtjänstresan.
- Att den färdtjänstberättigade skadar fordonet eller dess utrustning.

Om tillståndshavare folkbokfört sig i annan kommun upphör färdtjänsttillståndet att gälla

När ett färdtjänstbeslut löpt ut eller är på väg att löpa ut görs en ny prövning av den enskildes behov av färdtjänst. För att denna prövning ska göras krävs en ny ansökan från den enskilde. Om förhållandena har ändrats, både vad gäller enskilds behov, men

också den allmänna kollektivtrafiken kan det bli så att den enskilde inte längre har rätt till ett färdtjänsttillstånd. Det är alltså inte så att bara för att enskild en gång haft färdtjänst beviljad har rätt till nytt tillstånd vid förnyad ansökan.

8. Tillstånd för Riksfärdtjänst

I Lag om Riksfärdtjänst anges att en enskild med stora och varaktiga funktions-hinder som tvingas resa extra kostsamt ska få ersättning för det. Syftet med resan ska vara rekreation, fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet.

Eftersom kollektivtrafiken har anpassats alltmer så att även personer med funktionsnedsättning ska kunna nyttja den beviljas som regel inte taxi vid riksfärdtjänstresa, utan resa med allmänna kommunikationer (tåg eller buss) och ledsagare. Vid varje ansökan görs en individuell prövning utifrån funktionsnedsättningens grad samt vart resan ska gå.

Det händer att både allmänna kommunikationer och taxi beviljas vid ansökt resa. Första sträckan går kanske att åka tåg, medan anslutningsresan behöver göras med taxi. Om enskild har färdtjänsttillstånd får detta i första hand användas till buss/tågstation i hemkommunen. Kommunen beviljar som regel det billigaste färd sättet och resealternativ som är praktiskt möjligt för den sökande.

8.1 Allmänna förutsättningar för resor med riksfärdtjänst

Som grund för riksfärdtjänst gäller:

- Lag om riksfärdtjänst (SFS 1997:735)
- Förordning om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst (1993:1148)

I Uddevalla gäller följande som ett komplement till lagstiftningen:

- Tillstånd till riksfärdtjänst beviljas inte för resa inom Uddevalla kommuns färdtjänstområde vilket inkluderar alla Västra Götalands kommuner. Detta gäller förutsatt att sökande har färdtjänst beviljad.
- Som huvudregel gäller att ansökan om tillstånd till riksfärdtjänst görs för varje resa.
- Ansökan bör ske senast 14 dagar före resans påbörjande. *Andra tider kan gälla för resor vid högtid ex. vid jul.*
- Beslut om riksfärdtjänst skall innehålla vilket/vilka färd sätt som får användas, om ledsagning omfattas, ressträcka, giltighetstid samt de villkor som i övrigt bedöms behövliga.
- Om resan är beviljad med ledsagare ska denne stiga på och av på samma adress som tillståndshavaren.
- Behovet av ledsagare ska vara knutet till resan och inte till exempelvis vistelsen vid resmålet.
- Om ledsagare är beviljad anskaffas denna av tillståndshavaren. Kommunen har ingen skyldighet att bistå med ledsagare.

- Avsaknad av ledsagare är inte ett skäl för att beviljas dyrare färd sätt och inte heller om allmänna kommunikationer saknas i samband med avgångs- eller ankomsttider för internationella resor.
- Om riksfärdtjänstresan sker med personbil eller specialfordon gäller samåkning.
- Tillståndshavaren har rätt att ta med medresenär vid resa i personbil/ specialfordon. Denne betalar då samma egenavgift som tillståndshavaren.
- Tillståndshavares barn har rätt att medfölja i mån av plats i anvisat fordon. Medresande barn tom 6 år betalar ingen egenavgift. Medresande barn, 7-16 år betalar halv egenavgift. Medresande barns ålder skall uppges vid beställning av resan.
- Vid resa med allmänna kommunikationer betalar medresenären, oavsett ålder, hela sin reskostnad samt eventuell bokningsavgift.
- Uträttande av ärenden under resan är ej tillåten.
- Extra hjälpmedel i form av scooter eller lift är ej tillåtet. Endast gånghjälpmedel/rullstol samt hjälpmedel som behövs för transporten får medtagas oavsett färd sätt.
- Utöver förflyttningshjälpmedel får bagage med upp till två väskor/kassar per person medföras vid resa med personbil/specialfordon.
- Kommunen bokar resan genom Riksfärdtjänsten Sverige AB.

9. Myndighetsutövningen

Ansökan om tillstånd

Ansökan om färdtjänst kan ske såväl skriftligt som muntligt. Om den enskilde inte själv kan ansöka kan ansökan göras av ett ombud. Med ombud menas en person som har rätt att helt eller delvis föra talan för någon, även i dennes frånvaro. Om den sökande är under 18 år företräds denne av sin/sina vårdnadshavare. Vid gemensam vårdnad ska vårdnadshavarna vara överens om åtgärder som gäller barnet, vilket innefattar ansökan om färdtjänsttillstånd.

Utredningen ska inledas och genomföras skyndsamt efter inkommen ansökan.

Utredningens genomförande

För att fatta beslut om färdtjänsttillstånd behöver handläggaren inhämta tillräckliga uppgifter för att kunna bedöma om förutsättningarna för att beviljas tillstånd är uppfyllda. Det som framkommer och som är av betydelse för beslut om färdtjänst ska dokumenteras.

Ansökan och eventuellt intyg ska visa att den enskilde har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationer. Det är den sökandes ansvar att visa/styrka att behov av färdtjänst föreligger.

Ett intyg från medicinskt legitimerad profession kan komma att efterfrågas som en del i beslutsunderlaget. Intyget i sig berättigar inte till färdtjänsttillstånd. Det är den sökandes ansvar att inkomma med och bekosta de handlingar som handläggaren efterfrågar.

Beslut om färdtjänsttillstånd

Beslut om färdtjänsttillstånd ska fattas av den som enligt gällande delegationsordning är behörig. Beslutet ska innehålla bland annat vilka färd sätt som gäller samt giltighetstid. Beslutet ska meddelas skriftligt. Ett beslut med avslag/delavslag ska innehålla tydliga skäl till avslaget och tillsammans med besvärshänvisning skickas hem till den sökande.

10. Avtal med Västtrafik om särskild kollektivtrafik

Kommunen har ett lagstadgat ansvar att anordna kommunala serviceresor så som färdtjänst och skolresor med taxi. Uddevalla kommun har sedan år 2001 uppdragit åt Västtrafik att upphandla, samordna och utföra denna trafik vilken benämns *särskild kollektivtrafik*. Avtalet har setts över och år 2021 ingick Uddevalla kommun nytt avtal med Västtrafik AB angående upphandling, samordning och utförande av särskild kollektivtrafik. Kommunledningskontoret ansvarar för avtalet och frågor som uppkommer i samband med det.

Handläggare

Nämndsekreterare Anna-Lena Lundin

Telefon +46720837740

anna-lena.lundin@uddevalla.se

Ersättning för kommunal primärvård i annan kommun än hemkommunen 2026

Sammanfattning

Regionerna ska enligt hälso-och sjukvårdslagen (HSL) erbjuda en god hälso-och sjukvård till alla som är bosatta i regionen.

Det innebär att kommunerna i Västra Götaland ska ge kommunal primärvård i ordinärt boende åt personer bosatta inom länet, oavsett om de är kommuninvånare eller inte.

Kommunen kan inte neka insats till "icke kommuninvånare" med hänvisning till resursbrist utan alla sökanden ska behandlas lika.

Ersättningsnivå

För hälso- och sjukvård som utgår ifrån beslut av sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut, rekommenderas kommunerna att under 2026 följa det belopp som fastställts av Samverkansnämnden för Västra sjukvårdsregionen.

Beloppet är för 2026 satt till 833 kr/timme.

Beslutsunderlag

Socialtjänstens tjänsteskrivelse 2026-04-28

Fyrbodals Kommunalförbunds protokoll 2026-03-26 § 23

Fyrbodals Kommunalförbunds tjänsteskrivelse 2026-02-3

Rekommendation från VästKom om ersättning till kommunal primärvård i annan kommun än hemkommunen 2026-01-12

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

att ersättning för kommunal primärvård i annan kommun än hemkommunen, för år 2026, sätts till 833 kronor per timme.

Malin Normann
Socialchef
Sara Gustafsson

Sara Gustafsson
Avdelningschef Hälso-och sjukvård och
förebyggande

Beslutet och underlaget ska skickas till
Avdelningschef Hälso-och sjukvård och förebyggande
VästKom info@vastkom.se (dnr 2026_001)

§ 23 – Rekommendation om ersättning för kommunal primärvård i annan kommun 2026

Förbundsdirektionens beslut

Förbundsdirektionen beslutar:

- att rekommendera respektive medlemskommun besluta om en ersättningsnivå fastställd till 833 kr/timme, under 2026 för kommunal primärvård vid tillfällig vistelse i annan kommun än hemkommun.
- att respektive medlemskommun skickar information om beslutet till VästKom, info@vastkom.se, med angivet diarienummer: 2026_001.

Sammanfattning

Rekommendation om ersättningsnivå för kommunal primärvård i annan kommun uppdateras årligen. Nytt för i år är beslutsgången, där varje kommun var för sig ska fatta beslut om rekommendationen om ersättning för kommunal primärvård i annan kommun 2026. När respektive kommun har fattat beslut ska information om detta skickas till VästKom.

Regionerna ska enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) erbjuda en god hälso- och sjukvård till alla som är bosatta i regionen. Sedan den 1 januari 1999 ansvarar de 49 kommunerna i Västra Götaland för hälso- och sjukvård i ordinärt boende enligt Hälso- och sjukvårdsavtal (14 kap. 1 § HSL). Det innebär att kommunen bär ansvar för hälso- och sjukvård i hemmet som omfattas av avtalet, kommunerna är inte skyldiga att erbjuda vård till andra än personer som är bosatta (folkbokförda) i kommunen. Kommunen har en möjlighet (12 kap. 2 § HSL) att på frivillig grund erbjuda dem som vistas tillfälligt i kommunen hälso- och sjukvård i hemmet, enligt rekommendation om ersättning av kommunal primärvård i annan kommun.

VästKoms styrelse ställde sig bakom rekommendationen om ersättning för kommunal primärvård i annan kommun den 19 februari 2026. En rekommenderad ersättningsnivå och en gemensam hantering skapar förutsägbarhet mellan kommunerna i länet och bidrar till en likvärdig hantering av berörda personer, oavsett vistelseort.

För ekonomisk reglering finns Riksavtalet för utomlänsvård. VästKom rekommenderar att kommunerna i Västra Götaland följer detta avtal sinsemellan och använder den prissättning som Samverkansnämnden i Västra sjukvårdsregionen beslutar varje år. Ersättning för kommunal primärvård i annan kommun 2026 fastställs till 833 kr per timme.

§ t kopplar till målet ”en god och hållbar välfärdsutveckling som bidrar till det goda livet”.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Rekommendation om ersättning för kommunal primärvård i annan kommun 2026, 2026-02-23

VästKoms Rekommendation om ersättning för kommunal primärvård i annan kommun 2026, 2026-01-12

Arbetsutskottets beslut

Arbetsutskottet föreslår direktionen besluta:

- att rekommendera respektive medlemskommun besluta om en ersättningsnivå fastställd till 833 kr/timme, under 2026 för kommunal primärvård vid tillfällig vistelse i annan kommun än hemkommun.
- att respektive medlemskommun skickar information om beslutet till VästKom, info@vastkom.se, med angivet diarienummer: 2026_001.

Beslutet skickas till

Medlemskommuner

Diarium

Socialstrateg

Rekommendation om ersättning för kommunal primärvård i annan kommun 2026

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår direktionen besluta:

- att rekommendera respektive medlemskommun besluta om en ersättningsnivå fastställd till 833 kr/timme, under 2026 för kommunal primärvård vid tillfällig vistelse i annan kommun än hemkommun.
- att respektive medlemskommun skickar information om beslutet till VästKom, info@vastkom.se, med angivet diarienummer: 2026_001.

Sammanfattning

Rekommendation om ersättningsnivå för kommunal primärvård i annan kommun uppdateras årligen. Nytt för i år är beslutsgången, där varje kommun var för sig ska fatta beslut om rekommendationen om ersättning för kommunal primärvård i annan kommun 2026. När respektive kommun har fattat beslut ska information om detta skickas till VästKom.

Regionerna ska enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) erbjuda en god hälso- och sjukvård till alla som är bosatta i regionen. Sedan den 1 januari 1999 ansvarar de 49 kommunerna i Västra Götaland för hälso- och sjukvård i ordinärt boende enligt Hälso- och sjukvårdsavtal (14 kap. 1 § HSL). Det innebär att kommunen bär ansvar för hälso- och sjukvård i hemmet som omfattas av avtalet, kommunerna är inte skyldiga att erbjuda vård till andra än personer som är bosatta (folkbokförda) i kommunen. Kommunen har en möjlighet (12 kap. 2 § HSL) att på frivillig grund erbjuda dem som vistas tillfälligt i kommunen hälso- och sjukvård i hemmet, enligt rekommendation om ersättning av kommunal primärvård i annan kommun.

Västkoms styrelse ställde sig bakom rekommendationen om ersättning för kommunal primärvård i annan kommun den 19 februari 2026. En rekommenderad ersättningsnivå och en gemensam hantering skapar förutsägbarhet mellan kommunerna i länet och bidrar till en likvärdig hantering av berörda personer, oavsett vistelseort.

För ekonomisk reglering finns Riksavtalet för utomlänsvård. VästKom rekommenderar att kommunerna i Västra Götaland följer detta avtal sinsemellan och använder den prissättning som Samverkansnämnden i Västra sjukvårdsregionen beslutar varje år. Ersättning för kommunal primärvård i annan kommun 2026 fastställs till 833 kr per timme.

Ärendet kopplar till målet "en god och hållbar välfärdsutveckling som bidrar till det goda livet".

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Rekommendation om ersättning för kommunal primärvård i annan kommun 2026, 2026-02-23

VästKoms Rekommendation om ersättning för kommunal primärvård i annan kommun 2026, 2026-01-12

Beslutet skickas till

Medlemskommuner

Diarium

Socialstrateg

Handläggare av ärendet

Eva-Maria Persdotter

Socialstrateg

Göteborg 2026-01-12

Rekommendation om ersättning för kommunal primärvård i annan kommun 2026

Denna rekommendation reglerar ersättning för kommunal primärvård i annan kommun, och är gällande i de kommuner i Västra Götaland som efter beslut ställt sig bakom rekommendationen.

För kommuner som inte beslutat följa rekommendationen behöver en överenskommelse om ersättning mellan hemkommun och vistelsekommun tas fram.

Bakgrund

Varje region ska erbjuda en god hälso- och sjukvård åt personer som är bosatta i regionen enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Sedan 1 januari 1999 har de 49 kommunerna i Västra Götaland ansvar för hälso- och sjukvård i ordinärt boende i enlighet med gällande Hälso- och sjukvårdsavtal i Västra Götaland. Det innebär att kommunerna i Västra Götaland ska ge kommunal primärvård i ordinärt boende åt personer bosatta inom länet, oavsett om de är kommuninvånare eller inte. Kommunen kan inte neka insats till "icke kommuninvånare" med hänvisning till resursbrist utan alla sökanden ska behandlas lika.

Enligt HSL kan en region ge sjukvård till personer som vistas i regionen utan att vara bosatta där. Samtliga regioner i landet har sig emellan ett avtal, det s.k. riksavtalet för utomlänsvård, som reglerar den ekonomiska ersättningen, när vård ges av annan region än där den enskilde är bosatt. VästKom har rekommenderat att kommunerna i Västra Götaland följer detta avtal sinsemellan. Därför föreslås kommunerna att tillämpa den prissättning som fastställs årligen av Samverkansnämnd Västra sjukvårdsregionen¹.

Sedan 2018 har Västra sjukvårdsregionen harmoniserat priserna med Södra sjukvårdsregionen.

Ersättningsnivå

För hälso- och sjukvård som utgår ifrån beslut av sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut, rekommenderas kommunerna att under 2026 följa det belopp som fastställts av Samverkansnämnden för Västra sjukvårdsregionen.

Beloppet är för 2026 satt till 833 kr/timme.

Fakturering vid kommunal primärvård i annan kommun

När en patient begär kommunal primärvård i vistelsekommun ska vistelsekommunen stämma av med hemkommunen om omfattningen på vårdinsatsen innan beslut lämnas till den enskilde. När omfattningen på insatsen bestäms ska förutom själva vårdinsatsen även restid inräknas om sådan krävs.

¹ Överenskommelse om ersättningar 2026 för hälso- och sjukvårdstjänster enligt samverkansavtal för Västra sjukvårdsregionen. Datum 2025-12-12 Diarienummer OSN 2025-01072

I praktiken innebär detta, för kommunerna i Västra Götaland, att den vårdgivande kommunen debiterar hemkommun för det antal timmar som man överenskommit sig emellan när det gäller vårdinsatsen. Det ankommer alltså på vårdgivande kommun, att hos hemkommunen förankra omfattningen på vården som ska ges innan fakturering sker.

Beslutsgång för rekommendationen

Varje kommun ska var för sig fatta beslut om rekommendation om ersättning för kommunal primärvård i annan kommun 2026.

När beslut har fattats av respektive kommun skickas information om detta till VästKom, enligt nedan. Diarienummer ska anges.

VästKom, diarienummer: 2026_001
info@vastkom.se

Ansvarig chef

Kristina Lännergren
Direktör VästKom

Handläggare

Tobias Hellström
Strateg hälso- och sjukvård, VästKom

Motion om äldreombudsman.

Utifrån äldres alltmer ökade otrygghet är det dags att väcka nytt liv i den gamla folkpartistiska idén om äldreombudsman. Flera kommuner har redan infört detta och nu verkar det vara hög tid för Uddevalla.

Vi blir allt äldre och allt fler behöver hjälp på ålderns höst. Förr kunde man kanske få större hjälp att få sina rättigheter tillgodosedda genom barn, barnbarn eller andra släktingar som bodde i närheten. Men nu ser samhället annorlunda ut. Vi flyttar mer och det är inte säkert att de anhöriga bor i närheten eller ens i landet.

Det behövs därför en äldreombudsman i Uddevalla. En sådan ska lyssna på åldersrika, vara deras röst och synliggöra behov och viktiga frågor. Åldersrika i Uddevalla behöver en företrädare som kan hjälpa till i kontakten med ansvariga tjänstemän, tillsynsmyndigheter osv. Ett viktigt led i att stärka de äldres självbestämmande är att stärka deras möjligheter till att använda sina rättigheter. Äldreombudsmannen är en viktig möjlighet till hjälp med detta.

För ca 10 år sedan fanns en ombudsman för äldre och personer med funktionsnedsättning men detta har med tiden runnit ut i Kontaktcenter och tanken är att de ska hjälpa till att förmedla kontakter, sprida information osv. Men vi menar att det är viktigt att äldreombudsmannen ges en stark, fristående ställning gentemot kommunens förvaltningar, intra- och entreprenörer. Äldreombudsmannen ska vara de åldersrikas ombud och svara för deras intressen och ingenting annat.

Äldreombudsmannen kan därutöver ha en rad viktiga funktioner. Det kan handla om att vara kontaktman för de äldre gentemot personal, politiker och tjänstemän. En annan funktion skulle kunna vara att utvärdera och göra stickprovskontroller inom äldreomsorgen för att se att allt fungerar som det ska. En annan viktig del av uppdraget bör förstås vara att tala med personalen för att smidigt hitta lösningar på problem som kan uppstå.

Äldreombudsmannen kan också samla in synpunkter och klagomål för att kunna bidra till att förbättra äldreomsorgen. När saker som inte fungerar kommer fram i ljuset finns en möjlighet att förändra, och när vi får reda på ett gott exempel, en idé som förverkligats någonstans, då kan vi sprida det vidare. Syftet med äldreombudsmannen är att förebygga att brister uppkommer och att skapa ett forum för ökat inflytande från dem som är beroende av kommunens äldreomsorg.

Det är viktigt att de åldersrika kan påverka sin omsorg och själva har möjlighet att välja hur den ska se ut. Det är också viktigt att vi arbetar för ett respektfullt bemötande inom äldreomsorgen precis som inom övriga delar av samhället.

Liberalerna Uddevalla vill därför

att Uddevalla kommun inför en äldreombudsman enligt exempelvis (men inte uttömmande) ovan.

Maria Johansson

Kalle Gustafsson

Katarina Thorstensson

Thomas Hesselroth

Liberalerna Uddevalla

Handläggare

Verksamhetsutvecklare Helena Yngström

Telefon +46522698237

helen.yngstrom@uddevalla.se

Motion från Maria Johansson (L) och Carl-Gustav Gustafsson (L) om äldreombudsman

Sammanfattning

En motion har inkommit från Maria Johansson (L) och Carl-Gustav Gustafsson (L) som föreslår att Uddevalla kommun ska inrätta en äldreombudsman. Syftet är att stärka äldres rättigheter och inflytande, särskilt eftersom många äldre idag saknar närstående i sin närhet som kan hjälpa dem. En äldreombudsman ska enligt motionen vara en fristående företrädare för de äldre och kan ansvara för uppdrag såsom att:

- Hjälpa och företräda enskilda äldre i kontakten med kommunen och andra myndigheter
- Ta emot synpunkter och klagomål samt bidra till att förbättra äldreomsorgen
- Lyssna på äldre och vara äldres röst och synliggöra behov och viktiga frågor
- Genomföra tillsyn och stickprovskontroller
- Arbeta nära personal i verksamheter för att hitta lösningar på problem.

Kommunfullmäktige beslutar 2025-09-15 att sända motionen till socialnämnden för beredning med remiss till rådet för äldre samt att motionen ska avgöras senast den 10 september 2026. Socialnämnden inleder en utredning för att utreda behovet av en äldreombudsman.

Socialnämnden redogör i sitt remissvar att ansvaret för att stödja, bevaka och kvalitetssäkra insatser för äldre redan är väl fördelat inom kommunens befintliga verksamheter och strukturer, både inom socialtjänsten och andra delar av Uddevalla kommuns förvaltningar. De uppgifter som en äldreombudsman föreslås ansvara för till stor del redan utförs genom ordinarie verksamhet och nuvarande organisation ger goda förutsättningar att säkerställa äldres behov och rättigheter.

Socialnämnden redogör för sitt remissvar till kommunala rådet för äldre 2026-05-04. Kommunala rådet för äldre är eniga med socialtjänstens förslag. Påpekar dock att det hade varit bättre att ha en person med specifik kunskap, att ringa till, än att kontakta Kontaktcenter. Kommunala rådet för äldre beslutar att ställa sig bakom socialtjänstens svar på motionen.

Beslutsunderlag

Socialtjänstens tjänsteskrivelse om motion från Maria Johansson (L) och Carl-Gustav Gustafsson (L) om äldreombudsman, 2026-03-30

Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2025-09-10 §180 anmälan av motion från Maria Johansson (L) och Carl-Gustav Gustafsson (L) om äldreombudsman Motion från Maria Johansson (L) och Carl-Gustav Gustafsson (L) om äldreombudsman Utredning gällande äldreombudsman i Uddevalla kommun, 2026-03-30
Protokollsutdrag Kommunala rådet för äldre, 2026-05-04 § 21

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

att avslå motionen

Malin Normann
Socialchef

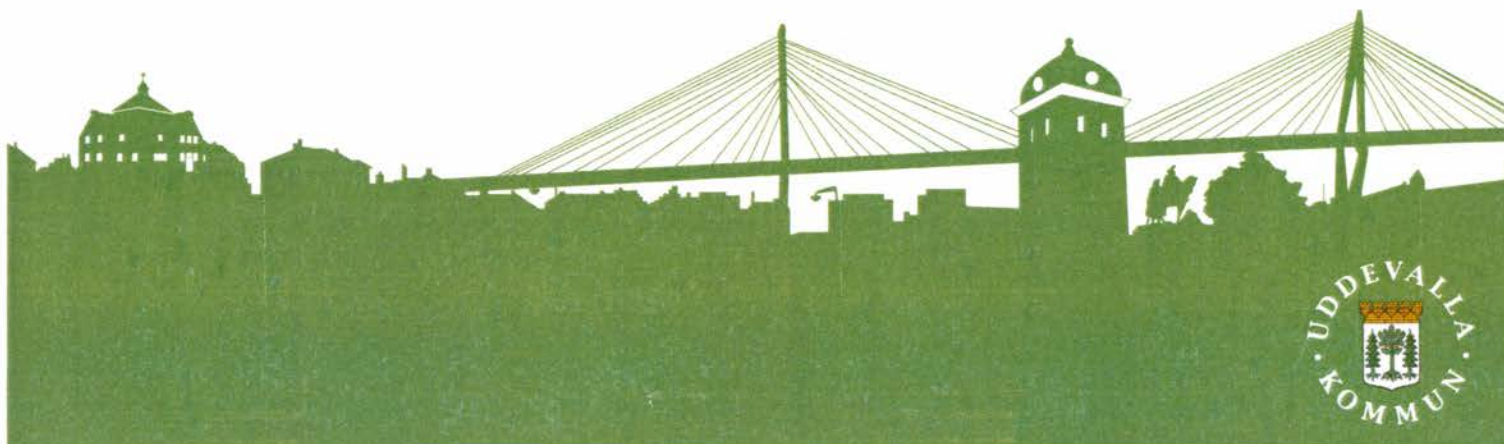
Hampus Karlsson
Biträdande socialchef

Beslutet och underlaget ska skickas till socialtjänstens förvaltningsledning och kommunfullmäktige

Utredning gällande äldreombudsman i Uddevalla kommun

Utredning gällande äldreombudsman i Uddevalla
kommun efter Motion från Maria Johansson (L) och Carl-
Gustav Gustafsson (L) om äldreombudsman

2026-03-30
Socialtjänsten
Helena Yngström
Fastställd 2026-03-30
Dnr: 2025:289

Innehåll

1	Inledning.....	3
1.1	Inkommen motion från Liberalerna	3
1.2	Frågeställning.....	3
2	Underlag för beslut.....	3
2.1	Demografisk utveckling i Uddevalla	3
2.2	Nya socialtjänstlagen och nära vård.....	4
2.3	Historik.....	5
2.4	Nuvarande strukturer för att arbeta med aktuella områden.....	5
2.4.1	Mottagande, rådgivning och uppsökande	6
2.4.2	Ställföreträdarskap och stöd i kontakt med kommunens verksamheter	6
2.4.3	Tillsyn, kontroll och synpunktshantering	6
2.4.4	Bevaka äldrefrågor i kommunen samt rådgivande organ	7
2.5	Omvärldsbevakning	7
2.6	Kostnad och ekonomi.....	8
3	Analys och slutsats	8
4	Förslag till beslut	8

1 Inledning

1.1 Inkommen motion från Liberalerna

Motionen föreslår att Uddevalla kommun ska inrätta en äldreombudsman. Syftet är att stärka äldres rättigheter och inflytande, särskilt eftersom många äldre idag saknar närstående i sin närhet som kan hjälpa dem. En äldreombudsman ska enligt motionen vara en fristående företrädare för de äldre och kan ansvara för uppdrag såsom att:

- Hjälpa och företräda enskilda äldre i kontakten med kommunen och andra myndigheter
- Ta emot synpunkter och klagomål samt bidra till att förbättra äldreomsorgen
- Lyssna på äldre och vara äldres röst och synliggöra behov och viktiga frågor
- Genomföra tillsyn och stickprovskontroller
- Arbeta nära personal i verksamheter för att hitta lösningar på problem

Motionen betonar också vikten av respektfullt bemötande och att skapa möjligheter för de äldre att påverka sin egen omsorg.

Kommunfullmäktige beslutar 2025-09-15 att sända motionen till socialnämnden för beredning med remiss till rådet för äldre samt att motionen ska avgöras senast den 10 september 2026.

Socialnämnden inleder en utredning för att med utgångspunkt i motionens innehåll bedöma behov och möjligheter av att bemöta motionen.

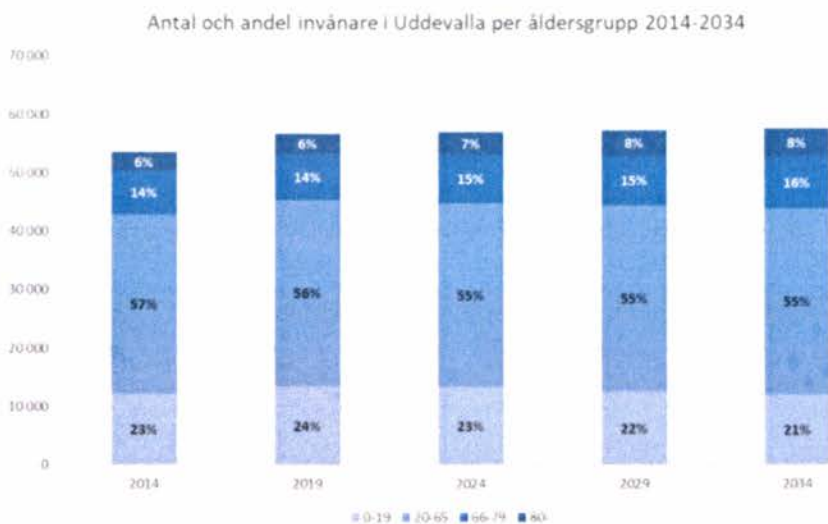
1.2 Frågeställning

Denna utredning syftar till att undersöka kommunens behov av en äldreombudsman samt genom detta föreslå ett förslag till beslut på motionen.

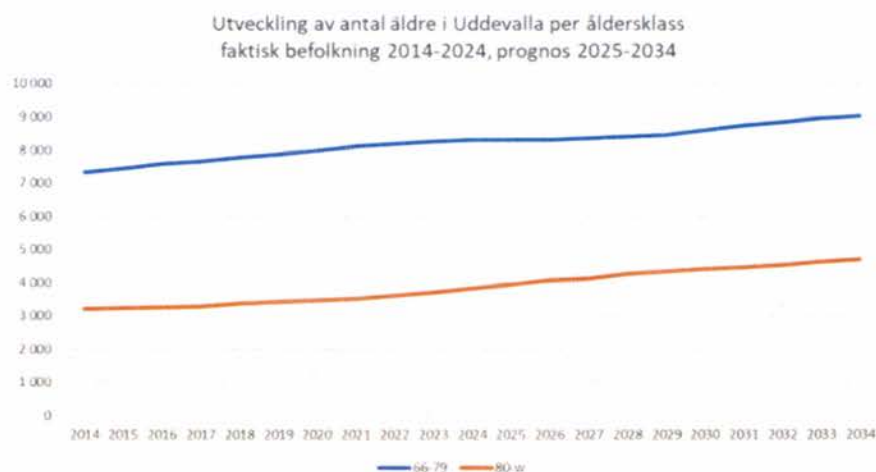
2 Underlag för beslut

2.1 Demografisk utveckling i Uddevalla

Utifrån Uddevallas befolkningsprognos 2025 går det att se att andelen ålderspensionärer, 66 år och äldre, beräknas öka med knappt 13% eller ca 1 555 personer innan 2034. Utav dessa beräknas antalet personer som är 80 år och äldre öka med knappt 23% eller ca 865 personer.

Diagrammet visar antal och andel invånare i Uddevalla kommun per åldersgrupp. Faktisk befolkning för 2014, 2019 och 2024 och prognos för 2029 och 2034.

Diagrammet visar utveckling av antal äldre (66 år och äldre) i Uddevalla kommun per åldersgrupp. Faktisk utveckling år 2014-2024 och prognosticerad utveckling år 2025-2034.

2.2 Nya socialtjänstlagen och nära vård

Den nya socialtjänstlagen, som trädde i kraft den 1 juli 2025, har som huvudsyfte att skapa en mer förebyggande och lättillgänglig socialtjänst för alla invånare. Lagstiftningen betonar vikten av tidiga insatser och stärker socialtjänstens ansvar att arbeta uppsökande och stödjande innan problem blir omfattande. Genom att förenkla kontaktvägar och öka tillgängligheten ska det bli enklare för personer att få hjälp och stöd, oavsett bakgrund eller livssituation. Sammantaget syftar lagen till att främja social hållbarhet och förebygga sociala problem genom ett mer inkluderande och proaktivt arbetssätt. Den nya socialtjänstlagen tonar också ner målgruppsperspektivet och uppmuntrar att se individer utifrån ett helhetsperspektiv.

Vidare sker arbetet med omställning till en god och nära vård vilket innebär att vård och omsorg ska finnas närmare invånarna och vara mer lättillgänglig, med fokus på förebyggande insatser och samverkan mellan olika aktörer. För äldreomsorgens verksamhetsområde innebär det bland annat att insatser kan sättas in tidigare, att samarbetet mellan socialtjänst, hälso- och sjukvård och andra aktörer stärks samt att kontakten med äldre underlättas. Sammantaget leder omställningen till en mer sammanhållen och individanpassad omsorg där äldre personer får bättre stöd utifrån sina behov och förutsättningar, vilket också bidrar till ökad trygghet och livskvalitet.

2.3 Historik

Utredningar gällande en äldreombudsman har genomförts i Uddevalla kommun vid ett flertal tillfällen (bland annat 1997-729, 2002-111). I strategisk plan 2007-2010 beslutades det att införa en äldreombudsman, något som verkställdes 2016. Uppdraget beskrevs i den strategiska planen primärt omfatta information, hänvisning och synpunktshantering samt att vara behjälplig vid överklaganden och ansvara för samtalsmedling (KS Dnr 2009/00283).

Under tidsperioden 2016-2017 hade Uddevalla kommun ett ombud för äldre och funktionshindrade som var organiserad under medborgarkontoret. Rollen omfattade 40% av en heltidstjänst och arbetade i stor utsträckning med vägledning och samtalsstöd. Det kunde handla om att lyssna in behov, vägledning samt stöd vid ansöknings- eller överklagningsförfarande. Rollen fanns tillgänglig på medborgarkontoret varje vardag mellan 09:00-12:00 för fysiska besök eller telefonsamtal.

Vidare ansvarade rollen för att delta vid de kommunala råden för äldre och funktionsnedsatta samt hade dialog med intresseföreningen Funktionsrätt. Rollen samordnade även Seniorträffar för seniorer där de fick information och föreläsningar från till exempel tandvården, måltidsservice, budget och skuldrådgivning mm.

Vid utredning och beslut om kommunens Kontaktcenter beslutades det att ansvaret för vägledning skulle inkluderas i Kontaktcenters ansvar. Vid dialog med Kontaktcenter beskriver de att de inte upplever svårigheter i att bemöta frågor från den äldre målgruppen och inte heller ser särskilda behov kopplat till aktuell målgrupp.

2.4 Nuvarande strukturer för att arbeta med aktuella områden

Enligt förslaget i motionen så ska äldreombudsmannen förslagsvis men inte uteslutande arbeta med att:

- Hjälpa och företräda enskilda äldre i kontakten med kommunen och andra myndigheter
- Ta emot synpunkter och klagomål samt bidra till att förbättra äldreomsorgen
- Lyssna på äldre och vara äldres röst och synliggöra behov och viktiga frågor

- Genomföra tillsyn och stickprovskontroller
- Arbeta nära personal i verksamheter för att hitta lösningar på problem

Idag ligger ansvaret för samtliga av dessa arbetsuppgifter och ansvarsområden inom andra verksamheter både i och utanför socialtjänstens verksamhetsområden.

2.4.1 Mottagande, rådgivning och uppsökande

Kontaktcenter ansvarar idag för att ta emot frågor och vägleda samtliga medborgare som kommer i kontakt med kommunens verksamheter och den rådgivande funktion som tidigare ombud för äldre och funktionshindrade hade beslutades skulle ingå i kontakcenters ansvarsområde i samband med att detta startade upp.

Vidare har socialtjänsten utökat sitt förebyggande arbete. Bland annat arbetar socialtjänsten idag med uppsökande insatser såsom hälsosamtal, mötesplatser och seniorträffar. Inom ramen för dessa uppdrag ingår idag samverkan med föreningsliv, likt den ombudsroll 2016.

Socialtjänsten har också inlett ett arbete med att starta upp rollen välfärdsrådgivare, vilket är en funktion som organiseras under avdelningen för vuxenstöd. Välfärdsrådgivare kommer att finnas på akuten på NÄL från våren 2026 samt planeras även till vårdcentraler från och med hösten 2026. En välfärdsrådgivare kommer att ha uppdraget att arbeta informerande, förebyggande och uppsökande för att möta individer och vägleda dessa för att stärka dess förutsättningar att bo kvar hemma med rätt stöd.

2.4.2 Ställföreträdarskap och stöd i kontakt med kommunens verksamheter

Varje verksamhet inom kommunen har ett ansvar att möta och stötta personer som tar kontakt. Den lagstiftade serviceskyldigheten innebär att verksamheten ska underlätta kontakten och ge det stöd som behövs, så att ingen lämnas utan hjälp i sin kontakt med kommunen. Den nya socialtjänstlagen som trädde i kraft 1 juli 2025 ställer också krav på att socialtjänstens verksamheter ska vara lätt tillgängliga vilket innebär att verksamheterna ska utformas på ett sådant sätt att det är enkelt att ha kontakten med kommunen.

För de personer som av någon anledning behöver ytterligare stöd i kontakt med kommunala verksamheter finns det också andra alternativ. Bland annat kan en god man eller förvaltare utses som en ställföreträdare för någon som saknar förmåga att företräda sig själv i olika situationer. Vidare finns det möjlighet att ansöka om ett personligt ombud för vissa individer för att få stöd i till exempel myndighetskontakter, verka för att behov och rättigheter tillgodoses samt vara behjälplig i att kartlägga och samordna insatser.

2.4.3 Tillsyn, kontroll och synpunktshantering

Gällande tillsyn, kontroll och hantering av synpunkter och klagomål så finns det tydliga arbetssätt för hur detta arbetas med inom kommunen och förvaltningen där ansvaret för att ta emot, utreda och besvara synpunkter ligger inom ramen för

varje verksamhet. Förvaltningen har också ett ansvar att löpande analysera inkomna synpunkter och använda detta underlag i verksamhetsutvecklingen. Det finns också tydliga ramar för egenkontroll och kvalitetskontroll av verksamheterna som regleras i Socialstyrelsens föreskrifter för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) där tillsyn sker både av särskilda funktioner i förvaltningen (medicinskt ansvarig sjuksköterska, socialt ansvarig samordnare och medicinskt ansvarig för rehabilitering) och egenkontroll sker inom ramen för den egna verksamheten.

2.4.4 Bevaka äldre frågor i kommunen samt rådgivande organ

Kommunala rådet för äldre är avsett att vara ett organ för samråd och ömsesidig information mellan organisationerna för äldre och för å ena sidan och kommunen och dess nämnder å andra sidan. Rådet ger kommunen möjlighet att informera organisationerna om planer på förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation och därmed inhämta synpunkter från organisationsrepresentanterna, så att dessa kan påverka kommunala beslut. Organisationernas medlemmar ges också genom sina representanter möjlighet att framföra synpunkter på den kommunala verksamhetens utformning och föreslå förändringar och förbättringar i frågor som är aktuella för denna medborgargrupp.

Inom kommunen finns det också det kommunala rådet för social hållbarhet som har uppdraget att hjälpa kommunstyrelsen att leda och samordna arbetet med folkhälsa och förebyggande insatser i Uddevalla.

2.5 Omvärldsbevakning

Äldreombudsman finns i ett flertal svenska kommuner. Någon generell överblick går inte att få men kommuner som har rollen är bland annat Stockholm, Göteborg, Malmö, Borås, Linköping, Surahammar, Norrtälje och Norrköping. Omvärldsbevakning har genomförts genom textgranskning på respektive kommuns hemsida.

Sammanfattningsvis påvisar omvärldsbevakning att det finns kommuner som har en äldreombudsman. Uppdragets omfattning varierar men gemensamt är att rollen ofta är kommunövergripande, strategisk och att de inte företräder enskilda i ärenden. De flesta äldreombudsmän ansvarar för att:

- Bevaka äldres intressen och rättigheter på övergripande nivå
- Sprida kunskap om äldre personers behov och livssituation
- Samverka med kommunens verksamheter, pensionärsråd, myndigheter och idéburna aktörer.
- Ta emot synpunkter, men i regel inte handlägga enskilda ärenden
- Rapportera regelbundet till kommunstyrelsen eller fullmäktige.

Generellt verkar rollen ansvara för att på ett strategiskt plan bevaka och vara rådgivande genom att samla in kunskap, synliggöra äldres behov och bidra med beslutsunderlag. I de flesta av de aktuella kommunerna ingår inte hantering av enskilda ärenden i äldreombudsmannens roll, utan ansvaret för detta hänvisas

generellt till ordinarie myndighet. Rollen kompletterar generellt befintliga strukturer i stället för att ersätta dem.

Historiskt har det dock funnits äldreombudsmän eller äldrelotsar i andra kommuner. Vid det tillfälle som Uddevalla kommun hade ett ombud för äldre och funktionshindrade så uppskattades det finnas motsvarande funktion i ungefär 90 kommuner i Sverige. Det är dock oklart om dessa funktioner finns kvar idag, då vissa av dessa kommuner planerade att ersätta rollen med Kontaktcenter eller liknande funktioner.

2.6 Kostnad och ekonomi

Kostnaden för en äldreombudsman beräknas på kostnaden för en tjänsteperson som ej är arbetar som chef men som behöver eftergymnasial utbildning.

Tjänstgöringsgrad	Kostnad för helårstjänst 2026
50%	340 tkr
100%	680 tkr

3 Analys och slutsats

Sammanfattningsvis går det alltså att se att ansvaret för att stödja, bevaka och kvalitetssäkra insatser för äldre redan är väl fördelat inom kommunens befintliga verksamheter och strukturer, både inom socialtjänsten och andra delar av Uddevalla kommuns förvaltningar. Kommunen har strukturer och arbetssätt för att både underlätta kontakt, ge stöd och ta emot synpunkter samt för att bevaka och utveckla arbetet kring äldrefrågor. Det framgår att de uppgifter som en äldreombudsman föreslås ansvara för till stor del redan utförs genom ordinarie verksamhet och att nuvarande organisation ger goda förutsättningar för att säkerställa att äldres behov och rättigheter tillgodoses på ett systematiskt och strategiskt sätt.

Även om det i denna utredning inte har genomförts någon kartläggning av hur väl verksamheterna uppfyller sitt ansvar, bedöms det inte som nödvändigt eller motiverat att inrätta en särskild tjänst för att komplettera eller kompensera redan befintliga strukturer. Eventuella insatser bör i stället riktas direkt mot de verksamheter där det behövs. Det är också avgörande att kontinuerligt följa upp och utveckla verksamheterna så att de på bästa sätt möter målgruppens behov. På så vis säkerställs att ansvaret ligger kvar där det hör hemma och att förbättringsarbetet sker där det gör mest nytta.

Utifrån detta föreslås därför att inte att införa en roll som äldreombudsman i enlighet med motionens förslag.

4 Förslag till beslut

Förslag till beslut är att avslå motionen med hänvisning till att ansvaret för de aktuella frågorna redan är väl fördelat och hanteras inom ramen för kommunens

befintliga verksamheter och strukturer. Därmed anses ytterligare organisatoriska förändringar eller inrättande av en särskild funktion inte vara motiverat.

§ 21

Dnr KS/2025:662

Motion om äldreombudsman

Sammanfattning

Motion från Maria Johansson (L) och Carl-Gustav Gustafsson (L) om äldreombudsman

En motion har inkommit från Maria Johansson (L) och Carl-Gustav Gustafsson (L) som föreslår att Uddevalla kommun ska inrätta en äldreombudsman. Syftet är att stärka äldres rättigheter och inflytande, särskilt eftersom många äldre idag saknar närstående i sin närhet som kan hjälpa dem. En äldreombudsman ska enligt motionen vara en fristående företrädare för de äldre och kan ansvara för uppdrag såsom att:

- Hjälpa och företräda enskilda äldre i kontakten med kommunen och andra myndigheter.
- Ta emot synpunkter och klagomål samt bidra till att förbättra äldreomsorgen.
- Lyssna på äldre och vara äldres röst och synliggöra behov och viktiga frågor.
- Genomföra tillsyn och stickprovskontroller.
- Arbeta nära personal i verksamheter för att hitta lösningar på problem.

Kommunfullmäktige beslutar 2025-09-15 att sända motionen till socialnämnden för beredning med remiss till rådet för äldre samt att motionen ska avgöras senast den 10 september 2026. Socialnämnden inleder en utredning för att utreda behovet av en äldreombudsman.

Socialnämnden redogör i sitt remissvar att ansvaret för att stödja, bevaka och kvalitetssäkra insatser för äldre redan är väl fördelat inom kommunens befintliga verksamheter och strukturer, både inom socialtjänsten och andra delar av Uddevalla kommuns förvaltningar. De uppgifter som en äldreombudsman föreslås ansvara för till stor del redan utförs genom ordinarie verksamhet och nuvarande organisation ger goda förutsättningar att säkerställa äldres behov och rättigheter.

Kommunala rådet för äldre är eniga med socialtjänstens förslag.

Påpekar dock att det hade varit bättre att ha en person med specifik kunskap, att ringa till, än att kontakta Kontaktcenter.

Beslutsunderlag

Socialtjänstens tjänsteskrivelse om motion från Maria Johansson (L) och Carl-Gustav Gustafsson (L) om äldreombudsman, 2026-03-30

Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2025-09-10 §180 anmälan av motion från Maria Johansson (L) och Carl-Gustav Gustafsson (L) om äldreombudsman

Motion från Maria Johansson (L) och Carl-Gustav Gustafsson (L) om äldreombudsman

Utredning gällande äldreombudsman i Uddevalla kommun, 2026-03-30

Socialtjänstens förslag till beslut är att avslå motionen.

Forts. § 21

Beslut

Kommunala rådet för äldre beslutar

att ställa sig bakom socialtjänstens svar på motionen.

Vid protokollet
Anna-Lena Lundin

Justerat 2026-05-07
Ann-Charlott Gustafsson (UP), Göran Holmberg

Skickat till
Socialtjänsten

2025-09-10

§ 180

Dnr KS/2025:662

Anmälan av motion från Maria Johansson (L) och Carl-Gustav Gustafsson (L) om äldreombudsman

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att sända motionen till socialnämnden för beredning med remiss till rådet för äldre, samt

att motionen ska avgöras senast den 10 september 2026.

Vid protokollet
Fredrick Göthberg

Justerat 2025-09-15
Christina Nilsson (KD), Anibal Rojas Jorquera (KD), Camilla Johansson (C)

Justeringen tillkännagiven på anslagstavlan 2025-09-15
Fredrick Göthberg

Skickat 2025-09-16
Motionärer
Socialnämnden

Handläggare

Utvecklare Lisa Svanberg

Telefon +46707858342

lisa.svanberg@uddevalla.se

Revidering av socialnämndens delegationsordning gällande kamerabevakning

Sammanfattning

Kommunfullmäktige antog 2025-11-12 § 200 Riktlinjer för kamerabevakning. Riktlinjernas syfte är att skapa en kommungemensam hantering av kamerabevakning inom kommunen och säkerställa att kamerabevakningslagen och dataskyddsförordningen (GDPR) tillämpas för all kamerabevakning. Riktlinjerna, som gäller alla verksamheter, tydliggör bl a beslutsgång och organisation gällande kamerabevakning.

Socialnämnden ansvarar för kameror inom socialtjänstens verksamhetsområde där verksamhet bedrivs (interna kameror). Exempel på verksamhet där det finns kameror är Barnahus och några boenden. Kommunstyrelsen ansvarar för externa kameror och då avses bevakning av allmänna platser, exempelvis gator, torg, parker och större parkeringsplatser inom kommunen.

Beslut om kamerabevakning är idag inte delegerat och för att underlätta beslutsfattande föreslås beslut avseende kamerabevakning delegeras till biträdande förvaltningschef.

Beslutsunderlag

Socialtjänstens tjänsteskrivelse 2026-05-11.

Riktlinjer för kamerabevakning, Uddevalla författningssamling 2025-11-12, §200.

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

att delegera beslut om kamerabevakning inom socialnämndens verksamheter till biträdande förvaltningschef.

Malin Normann
Förvaltningschef

Lisa Svanberg
Utvecklare

Beslutet och underlaget ska skickas till
Malin Normann, förvaltningschef
Hampus Karlsson, biträdande förvaltningschef
Avdelningschefer

Riktlinjer för kamerabevakning

Innehållsförteckning

Riktlinjer för kamerabevakning	1
Syfte och avgränsning	2
Lagstiftningen om kamerabevakning	2
Grundläggande principer för kamerabevakning inom Uddevalla kommun	2
Organisation och beslutsprocess	3
Initierande nämnds ansvar	3
Kommunstyrelsens ansvar	3
Säkerhetschef	4

Dokumenttyp:	Riktlinjer
Dnr:	Diarienummer KS/2025:634
Antagen av:	Kommunfullmäktige
Antagen:	2025-11-12, § 200
Dokumentansvarig:	Säkerhetschef
Senast reviderad:	-
Senast granskad:	2025-11-18

Syfte och avgränsning

Kamerabevakning kan vara ett sätt för Uddevalla kommun att skapa trygghet och förebygga brott inom kommunen.

Dessa riktlinjer beskriver kommunfullmäktiges övergripande viljeinriktning för hur kamerabevakning ska användas inom Uddevalla kommun. Riktlinjernas syfte är att skapa en kommungemensam hantering av kamerabevakning inom kommunen och säkerställa att kamerabevakningslagen (2018:1200) och dataskyddsförordningen (GDPR) tillämpas för all kamerabevakning. Riktlinjerna tydliggör kommunens grundläggande principer samt beslutsgång och organisation gällande kamerabevakning.

Riktlinjerna gäller för alla verksamheter inom Uddevalla kommun. Alla som fattar beslut om kamerabevakning inom kommunen ska efterleva riktlinjerna. Riktlinjerna gäller inte direkt för Uddevalla kommuns direkt eller indirekt helägda bolag, utan bolagen förväntas anta egna styrdokument som gäller för respektive bolags kamerabevakning.

Lagstiftningen om kamerabevakning

Verksamheter som kamerabevakar behöver följa reglerna i kamerabevakningslagen (2018:1200) och dataskyddsförordningen (GDPR).

Den som kamerabevakar ska själv göra en bedömning av om kamerabevakningen är tillåten enligt kamerabevakningslagen. För att kamerabevakningen ska vara tillåten krävs att intresset av bevakningen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Kamerabevakningslagens krav innebär bland annat att intresseavvägningen mellan bevakningsintresset och integritetsintresset ska ha genomförts och dokumenterats innan bevakningen påbörjas, att den som bevakar ska ha en förteckning över kamerabevakningen och att upplysning om kamerabevakningen ska lämnas genom tydlig skyltning.

Därutöver gäller GDPR:s krav för den personuppgiftsbehandling som sker genom kamerabevakningen. Dessa krav innebär bland annat att en konsekvensbedömning enligt GDPR ska genomföras vid behandlingar av personuppgifter som kan leda till höga risker.

Grundläggande principer för kamerabevakning inom Uddevalla kommun

Kamerabevakning inom Uddevalla kommun:

- måste föras av ett reellt och dokumenterat problem med brottslighet eller otrygghet;
- ska inte användas om andra åtgärder är tillräckliga för att skapa trygghet och säkerhet;

- får endast användas om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad;
- ska värna den personliga integriteten, exempelvis genom begränsning av tiden för bevakningen och de områden som filmas så långt det är möjligt; och
- ska ske genom att kommunens upphandlade kamerautrustning används och så att den tekniska lösningen samordnas med kommunens övriga bevakningssystem.

Organisation och beslutsprocess

Initierande nämnds ansvar

Nämnderna initierar behovet av kamerabevakning inom nämndens verksamhetsområde, (interna kameror). Med interna kameror avses bevakning av exempelvis inomhusmiljöer, arbetsplatser och ytor i fastigheter där nämnden bedriver verksamhet. Berörd nämnd ser till att behovsanalys, intresseavvägning och i förekommande fall konsekvensbedömning enligt GDPR genomförs och dokumenteras.

Genomförda bedömningar ska översändas till kommunens säkerhetschef i anvisat system för samråd och samordning av kommunens samlade kamerabevakning.

Nämnden fattar sedan beslut om bevakningen och står också för kostnaden för inköp av utrustningen och driften av bevakningen. Inför beslut om kamerabevakning ansvarar nämnden för att förhandlingsskyldighet med arbetstagarorganisationer enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL) fullgörs.

Initierande nämnd är personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som hanteras inom ramen för kamerabevakningen och ansvarar för att kamerabevakning sker i enlighet med kraven i kamerabevakningslagen och GDPR. Initierande nämnd ansvarar således för att kamerabevakningen inom verksamheten finns upptagen i en förteckning, att erforderlig skyltning och information om kamerabevakningen finns till de bevakade, att behovet av kamerabevakning löpande utvärderas och att kamera som inte längre behövs avvecklas.

Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar på motsvarande sätt som initierande nämnd för kameror inom kommunstyrelsens verksamhet, vilket bland annat omfattar Stadshuset (interna kameror) samt för kamerabevakning som genomförs på offentlig plats inom kommunen (externa kameror). Med externa kameror avses bevakning av exempelvis gator, torg, parker och större parkeringsplatser inom kommunen.

Kommunstyrelsen ansvarar också för att samordna och följa upp kommunens kamerabevakning. I detta ingår att säkerställa att organisation och resurser finns för att driva arbetet.

Säkerhetschef

Kommunens säkerhetschef ansvarar för att stödja andra verksamheter i samband med att kamerabevakning övervägs. Säkerhetschef har dokumentansvar för riktlinjer samt ansvarar för att ta fram underliggande tillämpningsanvisningar som kan behövas.

Socialnämndens ärendebalanslista 2026

<u>Initierats</u>	<u>Fråga</u>	<u>Kommentar</u>
2025-10-15 § 421	Margareta Wendel (S) önskar information om hur minutplanerade schema i hemtjänsten ser ut, samt hur avvikelser i schemat hanteras.	
2025-10-15 § 421	Camilla Johansson (C) önskar information om Kvinnojouren och Hålsokällan, hur ser finansiering och samverkan ut, vem gör vad.	
2025-11-19 § 475	Nämnden önskar information om hur återrapportering av Brukarundersökningarna inom äldreomsorgen, kan delges nämnden på bästa sätt.	
2025-12-16 § 535	Nora Garbaya Åkare (S) önskar information om vilka effekterna har blivit efter att Athenagården lades ner.	
2025-12-16 § 535	Margareta Wendel (S) önskar information om hur man arbetar med utbildning och stöttning till familjehem, samt vilka kriterier det finns för att bli familjehem (tillagt på SN 260121)	Tas upp i maj
2025-12-16 § 535	Ann-Charlott Gustafsson (UP) önskar information om upplägget för genomförandeplaner.	
2026-01-21 § 19	Margareta Wendel (S) önskar information om provtagningar på vårdnadshavare inför umgänge med barnet.	Tas upp i maj
2026-03-18 § 127	Nora Garbaya Åkare (S) önskar information om Hälsoschema	
2026-03-18 § 127	Christina Nilsson (KD) önskar information om Hemtagning av utskrivningsklara patienter på sjukhus.	
2026-04-15 § 173	Nora Garbaya Åkare (S) önskar information om antal fast omsorgskontakt i både kommunal som privat verksamhet	
2026-04-15 § 173	Karin Engdahl (S) önskar information om prissättningen/hemtjänststimme, i både kommunal och privat verksamhet	

2026-04-15 § 173

Karin Engdahl (S) önskar information om Uddevalla kommun arbetar enligt Islandsmodellen.

Islandsmodellen är en samarbetsmodell mellan polis, socialjour, socialtjänst och hälso-och sjukvården vid akuta våldshändelser i familjer med barn under 18 år. Startades av VGR 2015.

Handläggare

Nämndsekreterare Anna-Lena Lundin

Telefon +46720837740

anna-lena.lundin@uddevalla.se

Anmälningssärenden 2026

Sammanfattning

1. KF beslut 2026-04-08 § 54 Motion från Camilla Johansson (C) och Jennie Ekland (C) om omsorg i förändring (SN 2025 186)
2. KF beslut 2026-04-08 § 57 om Riktlinje för styrning och ledning samt internkontroll (SN 2026 158)
3. KF beslut 2026-04-08 § 60 om reviderad grafisk profil för Uddevalla kommun (SN 2026 818)
4. KS beslut 2026-04-29 § 112 IOP med Saronhuset och Uddevalla kommun
5. Beslut från IVO gällande lex Maria 30642 (SN 2026 93)
6. Beslut från Diskrimineringsombudsmannen (SN 2025 401)
7. Samverkansavtal med Trollhättans stad, Vänersborgs kommun och Uddevalla kommun gällande Valfärdsrådgivare på Norra Älvsborgs Länssjukhus (SN 2026 136)
8. Framställan, från Vårdförbundet, om begäran om åtgärder enligt arbetsmiljölagen 6 kap § 6 a. (SN 2026 142)
9. Framställan, från Kommunal, enligt 6 kap § 7 Arbetsmiljölagen med begäran om Skyddsombudsstopp (SN 2026 186)

Beslutsunderlag

Socialtjänstens tjänsteskrivelse 2026-05-12

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

att notera informationen.

**Tjänsteskrivelse
Socialtjänsten**

2026-05-13

1(1)

Dnr SN/2026:6

Handläggare

Nämndsekreterare Carina Magnusson

Telefon +46720837741

carina.magnusson@uddevalla.se

Sammanställning av synpunkter för år 2026 - april

Sammanfattning

Enligt rutinerna för hantering av synpunkter ska en sammanställning av inkomna synpunkter rapporteras till ansvarig nämnd.

Beslutsunderlag

Socialtjänstens tjänsteskrivelse 2026-05-13

Inkomna synpunkter – april 2026

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

att notera informationen.

Sammanställning synpunkter 2026 - mars

Antal	Ärendenr	Synpunkt	Avdelning	Inkom / Avslutad
1.	2026MC17747	Synpunkt gällande trygghetslarm och hemtjänst via Midas Omsorg	Hemtjänst och LOV-företaget Midas Omsorg	2026-02-16 / 2026-03-17
2.	2026MC18861	Synpunkt gällande vård och omsorg på korttidsenhet	Hälso- och sjukvård	2026-03-06 / 2026-03-30
3.	2026MC19013	Synpunkt gällande bemötande samt handläggning	Barn och unga	2026-03-02 / 2026-03-06
4.	2026MC19271	Synpunkt gällande hemtjänst via Midas Omsorg	LOV-företaget Midas Omsorg	2026-03-06 / 2026-03-06
5.	2026MC19275	Synpunkt gällande omvårdnad	Vård- och omsorgsboende, ytterområde	2026-03-06 / 2026-03-06
6.	2026MC19812	Synpunkt gällande handläggning	Barn- och unga	2026-03-10 / 2026-03-26
7.	2026MC19812	Synpunkt gällande bemötande	Hemtjänst	2026-03-13 / 2026-03-13
8.	2026MC20761	Synpunkt gällande bilkörning	Hemtjänst	2026-03-22 / 2026-03-26
9.	2026MC22297	Synpunkt gällande matleveranser	Samhall/Hemtjänst	2026-03-23 / 2026-03-25
10.	2026MC22783	Synpunkt gällande familjehemsfrågor	Barn- och unga	2026-03-25 / 2026-04-07
11.	2026MC22904	Beröm gällande Facebook-inlägg angående sommarjobb	Vård- och omsorgsboende, ytterområde	2026-03-17
12.	2026MC24200	Beröm	Socialtjänsten	2026-03-31

Handläggare

Nämndsekreterare Carina Magnusson

Telefon +46720837741

carina.magnusson@uddevalla.se

Anmälan av beslut fattade enligt socialnämndens delegationsordning 2026

Sammanfattning

- Redovisning av delegationsbeslut fattade av ordförande 2026-05-11
- Redovisning av delegationsbeslut fattade av avdelningschef 2026-05-11
- Redovisning av delegationsbeslut fattade av 1:e socialsekreterare 2026-05-11
- Redovisning av delegationsbeslut fattade av biträdande socialchef 2026-05-11
- Sammanställning - statistik beslut, tertial 1 2026
- Arbetsutskottets protokoll - april

Beslutsunderlag

Socialtjänstens tjänsteskrivelse 2026-05-12

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

att lägga anmälan om delegationsbeslut till handlingarna.